

1. Voorwoord	3
2. Karakteristieken van het fonds	4
<i>Profiel</i>	4
<i>Organisatie</i>	4
<i>Huidige samenstelling bestuur</i>	4
<i>Commissie van Advies</i>	5
<i>Beleggingscommissie</i>	5
<i>Deelnemersraad en verantwoordingsorgaan</i>	6
<i>Gedragscode</i>	6
<i>Dienstverlening</i>	6
<i>Kenmerken van de regeling</i>	7
<i>Bijzondere kenmerken van de regeling</i>	8
<i>Kerngegevens</i>	9
<i>Intern toezicht: visitatiecommissie</i>	10
<i>Verslag van de deelnemersraad</i>	10
<i>Verslag van het verantwoordingsorgaan</i>	11
3. Verslag van het bestuur	12
<i>3.1 Hoofdpijnen</i>	12
<i>3.2 Goed pensioenfondsbestuur</i>	12
<i>3.3 Herstelplannen</i>	15
<i>3.4 Verzwaring van de AG Prognosetafels</i>	16
<i>3.5 ALM/Continuïteitsanalyse VPTECH</i>	16
<i>3.6 Overige bestuursbesluiten</i>	17
<i>3.7 Commissie van Advies</i>	21
<i>3.8 Ontwikkelingen op pensioengebied in 2010</i>	22
<i>3.9 Risicoparagraaf</i>	24
4. Beleggingen	30
<i>4.1 Marktonwikkelingen</i>	30
<i>4.2 Beleggingen in het verslagjaar</i>	31
<i>4.3 Rendement van de beleggingsportefeuille</i>	31
<i>4.4 Hypotheken 2010</i>	32
<i>4.5 Evaluatie van de beleggingsportefeuille</i>	32
<i>4.6 Z-score 2010</i>	33
<i>4.7 Maatschappelijk verantwoord ondernemen</i>	33
<i>4.8 Vooruitblik 2011</i>	34
5. Jaarrekening	35
<i>Balans per 31 december 2010</i>	35
<i>Rekening van baten en lasten</i>	36
<i>Toelichting behorende tot de jaarrekening</i>	37
<i>Kasstroomoverzicht</i>	62
6. Overige gegevens	63
<i>Gebeurtenissen na balansdatum</i>	63
<i>Actuariële verklaring</i>	63
<i>Controleverklaring</i>	64

Voor u ligt het jaarverslag van de Stichting Vroegpensioenfonds Technische Groothandel (VPTECH) over het boekjaar 2010.

Het jaarverslag is verdeeld in karakteristieken van het fonds, het verslag van het bestuur, de jaarrekening en overige gegevens.

In het hoofdstuk Karakteristieken worden o.a. de doelstelling van het fonds, het profiel van de organisatie, de samenstelling van de statutaire organen en de kerncijfers weergegeven.

In het verslag van het bestuur wordt u geïnformeerd over de beleidsmatige zaken die in 2010 hebben gespeeld, zowel op het gebied van pensioenen als op het gebied van beleggingen.

Het jaar 2010 heeft in het teken gestaan van een aarzelend herstel van de economie en van de financiële positie van het fonds. In het jaarverslag komen de ontwikkelingen, inclusief de door het bestuur ondernomen acties en genomen maatregelen uitgebreid aan de orde.

In de jaarrekening worden het fondsvermogen en de mutaties daarin gedurende het jaar 2010 gepresenteerd en wordt een toelichting gegeven op de grondslagen voor de waardering en de mutaties in de beleggingsportefeuille.

Onder Overige gegevens treft u tot slot de actuariële verklaring en de controleverklaring aan. Daarnaast zijn in dit hoofdstuk de gebeurtenissen na balansdatum met belangrijke financiële gevolgen voor het fonds weergegeven.

Het bestuur stelde het jaarverslag 2010 en de daarbij behorende staten voor DNB vast op 24 mei 2011.

Het bestuur wil hierbij dank uitspreken aan iedereen die zich in 2010 heeft ingezet voor het pensioenfonds.

Stichting Vroegpensioenfonds Technische Groothandel

24 mei 2011

Mevrouw I. van Duijn-Pennenburg, voorzitter
G.H.J. Bongers, secretaris

Profiel

De STICHTING VROEGPENSIOENFONDS TECHNISCHE GROOTHANDEL is opgericht op 13 augustus 1999. De laatste statutenwijziging heeft na afloop van het verslagjaar plaatsgevonden en dient nog notarieel verwerkt te worden. De stichting is bij het handelsregister van de Kamer van Koophandel ingeschreven onder nummer 34119468. Het pensioenfonds is een bedrijfstak prepensioenfonds en is niet aangesloten bij een koepelorganisatie. Het fonds heeft ten doel uitvoering te geven aan het pensioenregelement, zoals dat geldt voor de aangesloten ondernemingen. Hiertoe wordt voor 2.089 aangesloten werkgevers en 49.509 gewezen deelnemers circa € 289 mln. belegd.

Organisatie

Huidige samenstelling bestuur

Leden werkgevers:

drs. G.H.J. Bongers, secretaris	(1)
mr. Th. van Diem, plaatsvervangend secretaris	(1)
mr. A.P. Fetter	(1)

Leden werknemers:

Mw. I. van Duijn-Pennenburg, voorzitter	(3)
Mw. mr. N. Poelgeest,	(2)
J.C. Dwarswaard	(4)

Aangewezen door:

- (1) Vereniging Werkgevers Technische Groothandel (WTG)
- (2) CNV Dienstenbond
- (3) FNV Bondgenoten
- (4) De Unie, vakbond voor industrie en dienstverlening

Wisselingen in het bestuur

Tot november 2010 was er voor ieder zittend bestuurslid een door dezelfde partij aangewezen plaatsvervangend bestuurslid. In de vergadering van 9 november 2010 heeft het bestuur het besluit genomen om de structuur van plaatsvervangende bestuursleden af te schaffen. Dat hield in dat er vanaf dat moment geen gebruik meer wordt gemaakt van de diensten van de heren: H. de Hullu (WTG, die gedurende het jaar 2010 de plaats heeft overgenomen van de heer L. Fokkinga), W.M. Breunese (CNV Dienstenbond, die gedurende het jaar 2010 de plaats heeft overgenomen van de heer J.K. Warnaar), J.J.L. de Lege (FNV Bondgenoten) en I. Slikkerveen (De Unie).

Voorts is per 1 januari 2011 mevrouw N. Poelgeest benoemd namens CNV Dienstenbond ter vervanging van de heer M. de Mooij. Deze benoeming dient nog goedkeuring te verkrijgen van De Nederlandsche Bank.

Rooster van aftreden

Er is geen rooster van aftreden. De bestuursleden worden voor onbepaalde tijd benoemd.

Het bestuur van het fonds heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan een uitvoeringsorganisatie. Deze werkzaamheden betreffen vermogensbeheer, pensioenadministratie en bestuursondersteuning. Het bestuur blijft overigens, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

Commissie van Advies

De Commissie van Advies treedt op als geschillencommissie ingeval een gewezen deelnemer zich niet kan verenigen met een bestuursbesluit inzake zijn aanspraken.

Lid werkgevers:

R. Höppener

Lid werknemers:

Mw. J.A.M. Bergervoet

Onafhankelijk lid

Mr. P.L.J. Bosch, voorzitter

Plv. lid werkgevers:

vacature

Plv. lid werknemers:

vacature

Plv. onafhankelijk lid

vacature

Beleggingscommissie

G.H.J. Bongers

Th van Diem (voorzitter even jaren)

J.C. Dwarswaard

Mw. I. van Duijn-Pennenburg (voorzitter oneven jaren)

Beleggingsadviseur:

Mw N. Houwaart, verbonden aan Montae Bestuurscentrum B.V.

Deelnemersraad en verantwoordingsorgaan

De oprichting van beide organen heeft plaatsgevonden in 2008.

De deelnemersraad bestaat uit:

D. Bakker (CNV Dienstenbond),
 F.A. Koolbergen (De Unie)
 G. Pol (FNV Bondgenoten)
 L.R. van der Kroft (FNV Bondgenoten), voorzitter.

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit de leden van de deelnemersraad, alsmede van werkgeverszijde:

R. Kluit (WTG) en
 A. Uithol (WTG).

De leden van deze beide organen hebben de afspraak gemaakt om als één gezamenlijk orgaan op te treden, waarbij onderkend wordt dat de functies van de twee organen van een ander karakter zijn. Het bestuur heeft volledig ingestemd met deze gedragslijn.

Gedragscode

Het pensioenfonds kent een gedragscode, waarvan de inhoud in overeenstemming is met de door de pensioenkoepels ontwikkelde gedragscode. Eventuele meldingen van bestuurders worden gedaan bij de compliance officer. Deze rapporteert jaarlijks aan het bestuur inzake het naleven van de gedragscode.

Dienstverlening

Accountant

De heer J.P. Faber RA, verbonden aan KPMG Accountants N.V.
 Rijnzathe 14 te De Meern

Adviserend actuaaris

Mevrouw M.D. Wagenaar-Walch, verbonden aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V.
 Molenwerf 2 – 8 te Amsterdam

Certificerend actuaaris

De heer B. den Hartog, verbonden aan Towers Watson B.V.
 Prof. E.M. Meijerslaan 5 te Amstelveen

Compliance officer

KPMG Integrity & Investigation Services
 Laan van Langerhuize 1 te Amstelveen

Uitvoeringsorganisaties

Administratie en bestuursondersteuning:
Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V.
Molenwerf 2 – 8 te Amsterdam

Vermogensbeheer:
F&C Nederland B.V.
Jachthavenwenweg 109k
1081 KM Amsterdam
en
Syntrus Achmea Vastgoed B.V.
Gatwickstraat 1
1043 GK Amsterdam.

Kenmerken van de regeling

Op 30 maart 2000 is door de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) het verplichtstellingsbesluit afgegeven voor de instelling van de Stichting VPTECH, ingaande 1 april 2000.

Het bestuur van de Stichting VPTECH is, op basis van besluiten van CAO partijen in 2005, ertoe overgegaan per 1 januari 2006 de verdere opbouw te beëindigen. Dit houdt in dat over de periode nadien ook geen premiebetaling meer plaatsvindt.

Uitgangspunt van de regeling was dat een werknemer vanaf de 61-jarige leeftijd van de regeling gebruik kan maken. Een vroegere of latere ingangsdatum is mogelijk. De eerste mogelijkheid is met ingang van de eerste van de maand waarin de werknemer 60 wordt en de laatste mogelijkheid ligt een maand vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd. Als gekozen wordt voor een vervroegde ingangsdatum, wordt het (premie vrije) recht op vroegpensioen verlaagd aan de hand van een door het bestuur vastgestelde actuariële tabel. Als gekozen wordt voor een latere ingangsdatum, wordt het (premie vrije) recht op vroegpensioen verhoogd aan de hand van een door het bestuur vastgestelde actuariële tabel.

De opbouw bedroeg per jaar 1,945% van de vroegpensioengrondslag vanaf de leeftijd van 25 jaar. Vanaf de start van de regeling per 1 april 2000 tot 1 januari 2006 is derhalve maximaal 11,18% van de pensioengrondslag opgebouwd.

Voor werknemers, geboren vóór 1950 is, onder voorwaarden, een aanvulling op het vroegpensioen vanuit de vutech-regeling mogelijk. De uittreedleeftijd wordt dan mede bepaald vanuit het Vutech-reglement.

Bijzondere kenmerken van de regeling

Per einde 2010 zijn er nog bijna 50.000 (gewezen) deelnemers. Voor de meeste van hen geldt dat zij bij het bereiken van de vroegpensioenleeftijd recht hebben op vroegpensioen, gebaseerd op nog geen 6 jaar opbouw. Er is dus geen sprake van een loonvervangende uitkering. Na beëindiging van de opbouw in de vroegpensioenregeling heeft het bestuur de deelnemers de mogelijkheid aangeboden om waardeoverdracht te laten plaatsvinden naar de betreffende ouderdomspensioenregeling. Een beperkt deel van de deelnemers heeft daar gebruik van gemaakt of kunnen maken. Daar er in die situatie geen sprake is van een verplichte waardeoverdracht, zijn de in het geding zijnde verzekeringsmaatschappijen niet verplicht hier medewerking aan te verlenen. Ook was afkoop naar een levensloopregeling tot maart 2007 mogelijk. Tenslotte heeft het bestuur in het verslagjaar aan alle deelnemers met een klein opgebouwd pensioen dat zich nog onder de afkoopgrens bevindt, de mogelijkheid geboden om af te kopen wegens een gering pensioenbedrag.

Voor het overige is de VPTECH te beschouwen als een `gesloten fonds`. Er is geen opbouw meer en er wordt geen premie meer geheven. De enige bron van inkomsten is die uit de beleggingsopbrengsten. In de jaren 2007 en 2008 heeft dit zeer ongunstig uitgepakt. De kosten van het fonds zijn evenwel nauwelijks minder dan die van een `gewoon` fonds. Alle eisen (met hieruit voortvloeiende kosten) die er door de toezichthouders aan de uitvoering van een pensioenfonds gesteld worden, zijn ook op de VPTECH van toepassing.

Teneinde een zo verantwoord mogelijk beleid te kunnen voeren heeft het bestuur in het jaar 2009 een onderzoek laten uitvoeren naar de toekomstmogelijkheden van het fonds. De resultaten van dit onderzoek hebben geleid tot de beleidsvisie van het bestuur dat naar verwachting rond het jaar 2020 een omslagpunt zal zijn waarbij het niveau van de kosten het wellicht noodzakelijk zal maken om het fonds te beëindigen en de vroegpensioenaanspraken in een verzekerd contract onder te brengen. Onderhandelingen met een verzekeraar hierover hebben pas zin wanneer het fonds een zodanige dekkingsgraad heeft dat niet alleen de garantie van het in stand houden van de nominale waarde kan worden geëist, maar ook een behoorlijke mate van toeslagverlening kan worden afgedwongen. Gezien de herstelsituatie waarin het fonds zich bevindt, kan vooralsnog geen actie ondernomen worden. Uiteraard worden de resultaten van het beleggingsbeleid op de voet gevolgd en wordt er sterk op de kosten van het fonds gestuurd.

Kerngegevens

(bedragen ultimo x € 1.000)

9

	2010	2009	2008	2007	2006
Aantallen					
Aantal aangesloten ondernemingen	2.089	2.240	2.407	2.530	2.648
Aantal deelnemers	49.509	57.192	58.342	68.487	74.224
waarvan					
Actief	0	0	0	0	0
Niet actief	49.509	57.192	58.342	68.487	74.224
Waardeoverdrachten	1.049	353	2.027	6.507	
Pensioengerechtigden	2.324	1.758	1.748	1.812	1.837
Bedragen					
Technische voorzieningen:					
Pensioenverplichtingen	279.724	277.807	271.815	243.206	293.607
Overige technische voorzieningen	0	0	0	0	0
Spaarfonds gemoedsbezwaarden	13	13	13	12	11
Vermogen	294.660	286.743	266.698	327.807	374.880
Dekkingsgraadpercentage nominaal	105	103	98	135	128
Dekkingsgraadpercentage reëel	79	71	75	69	69
Uitkeringen incl. afkoop wegens gering bedrag	15.257	9.826	8.557	7.641	6.385
Waardeoverdrachten:					
Inkomend	0	0	3	1	91
Uitgaand	6.555	2.605	13.199	38.908	6.913
Totaal belegd vermogen (actuele waarde), waarvan	289.043	285.942	263.197	329.783	380.551
Onroerend goed	0	0	7.227	12.994	22.748
Hypothecaire leningen	18.532	17.765	17.613	15.857	15.407
Aandelen	70.920	65.164	57.606	85.612	96.797
Obligaties (incl. LDI-pools)	198.034	195.822	179.316	215.316	245.773
Deposito's	1.296	7.191	1.435	4	0
Overige beleggingen (derivaten)	261	(859)	(19)	0	(174)
Percentages					
Indexatie per 1 januari	0	0	1,00	1,50	0
Rendementspercentage	11,2	13,6	-11,8	1,0	6,26
Z-score	0,49	1,87	-5,88		

Intern toezicht: visitatiecommissie

Het bestuur van VPTECH draagt zorg voor de organisatie van een transparant intern toezicht. Het interne toezicht heeft betrekking op het kritisch bezien van het functioneren van (het bestuur van) het pensioenfonds door onafhankelijke deskundigen.

Het interne toezicht betreft ten minste de volgende taken:

- ▶ het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen en de checks en balances binnen het pensioenfonds;
- ▶ het beoordelen van de wijze waarop het pensioenfonds wordt aangestuurd;
- ▶ het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn.

Het bestuur heeft als vorm van het interne toezicht gekozen voor een visitatiecommissie. Als eis wordt gesteld dat de visitatiecommissie als collectief een deskundigheid heeft, die ten minste vergelijkbaar is met de door De Nederlandsche Bank verlangde deskundigheid van het bestuur als collectief.

In 2009 heeft de visitatiecommissie rapport uitgebracht. In 2010 heeft geen visitatie plaatsgevonden.

Verslag van de deelnemersraad

De deelnemersraad is in het verslagjaar vier maal bijeen geweest waarbij steeds een afvaardiging van het bestuur aanwezig was.

De deelnemersraad heeft positief geadviseerd ten aanzien van

- het jaarverslag 2009,
- statuten- en reglementswijzigingen,
- het communicatiebeleid,
- het beleggingsbeleid.

Met name op het gebied van het beleggingsbeleid heeft de deelnemersraad gedurende het gehele jaar kritisch de ontwikkelingen gevolgd: de beleggingsresultaten, het herstelplan van het fonds. Een aantal leden hebben zich gedurende het verslagjaar op beleggingsgebied verder geschoold.

Verslag van het verantwoordingsorgaan

Het in 2008 ingestelde verantwoordingsorgaan van het fonds is in het verslagjaar vijf keer bijeen geweest, waarvan een maal in een gezamenlijke vergadering met het bestuur. Bij de vergaderingen van het verantwoordingsorgaan is een vertegenwoordiger van het bestuur aanwezig geweest wat als zeer positief is ervaren. Enkele leden van het orgaan hebben opleidingsdagen bijgewoond en verder is er regelmatig een deskundige bij de vergaderingen geweest om het collectieve kennisniveau te verhogen. In de vergadering van november 2010 is er door de leden van het orgaan een zelfevaluatie uitgevoerd om de deskundigheid van het orgaan te beoordelen. Conclusie was dat door de diversiteit van de leden de collectieve deskundigheid voldoende was voor de uit te voeren werkzaamheden.

De ontwikkelingen rondom het opgestelde herstelplan hebben de meeste aandacht van het verantwoordingsorgaan opgeëist. Door de extreem lage rentestand in het verslagjaar heeft de positieve ontwikkeling op de diverse aandelenmarkten nog niet geleid tot een aanzienlijke verbetering van de dekkingsgraad. Wel heeft de gestarte actie om te komen tot de afkoop van kleine pensioenen het effect gehad dat er bij de voor toekomstige uitgaven gevormde reserve een vrijval in de kostenopslag kan plaatsvinden wat een gunstig effect heeft op het dekkingspercentage.

Een aantal overige belangrijke punten die ter sprake gekomen zijn;

- De verbetering van het collectieve kennisniveau van het orgaan.
- Het communicatie jaarplan en met name de verstrekte informatie via de website van het fonds.
- Het aanpassen van de indexatie ambitie op basis van het goedgekeurde herstelplan.
- De VPTECH kwartaalmonitor.
- De opvolging van de in 2011 aftredende leden van het orgaan.
- Het verloop van de dekkingsgraad van het fonds.

Het dekkingspercentage bedraagt per ultimo 2010 105,3 %. Dit percentage geeft het bestuur geen ruimte voor het maken van beslissingen rondom indexaties.

Om het fonds te beschermen tegen verdere rentedalingen is in het verleden besloten tot een hoog afdekkingspercentage van het renterisico. Gezien de verwachte ontwikkelingen op de rente markt onderschrijft het verantwoordingsorgaan het besluit van het bestuur om dit afdekkingspercentage te verkleinen.

Amsterdam, april 2011

Stichting Vroegpensioenfonds Technische Groothandel
Het verantwoordingsorgaan

3.1 Hoofdlijnen

Na het dramatisch slechte beleggingsjaar 2008 en een gedeeltelijke wederopstanding in 2009 is het jaar 2010 gestart met een dekkingsgraad die net iets boven de 100% lag. Ook in 2010 heeft het bestuur alle aandacht gericht op het herstel van het pensioenfonds. Met het oog op de toekomst had het bestuur zich beraden op mogelijk andere uitvoeringsvormen voor het pensioenfonds. Onderzocht was of overdracht naar een verzekeraar op korte termijn betere kansen zou bieden. Toen geconcludeerd werd dat het geheel in eigen beheer houden vooralsnog het beste alternatief was en daar de beleggingen het enige sturingsinstrument voor het fonds vormen, is gekozen voor de instelling van een beleggingscommissie die de vermogensbeheerders kan aansturen en monitoren en de benoeming van een beleggingsadviseur om een en ander concreet vorm te geven.

3.2 Goed pensioenfondsbestuur

Integere bedrijfsvoering

In de afgelopen jaren zijn steeds meer richtlijnen en regels opgesteld om te zorgen dat het fonds zijn taken goed uitvoert. Zo publiceerde de Stichting van de Arbeid (STAR) in 2005 de “Principes voor goed Pensioenfondsbestuur”. Deze principes bieden kaders voor zorgvuldig bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid en communicatie. Maar ook andere regels spelen een rol: zo is de Code Tabaksblat van belang voor het beleggingsbeleid. Sinds 2007 zijn de principes goed pensioenfondsbestuur van de STAR verankerd in de Pensioenwet. De bedoeling van de principes is dat een pensioenfondsbestuur weet waarvoor het verantwoordelijk is en hoe het die verantwoordelijkheid moet dragen en moet afleggen.

Deze 32 principes betreffen de onderdelen zorgvuldig bestuur, transparantie, openheid en communicatie; deskundigheid, verantwoording en intern toezicht.

Het beleid van een fonds is conform artikel 143 van de Pensioenwet gericht op een integere bedrijfsvoering. Dit houdt onder meer in:

- Adequate administratieve organisatie en interne controle en risicobeheersing
- Analyse en beheersing van integriteitsrisico's
- Voorkomen van belangenverstremming
- Duurzame beheersing van (financiële) risico's
- Eenmaal per drie jaar een continuïteitsanalyse.

Intern toezicht en verantwoordingsorgaan

Het bestuur van het fonds besteedt conform de Pensioenwet en de daarin opgenomen eisen voor goed pensioenfondsbestuur veel aandacht aan de opzet en inrichting van de organisatie, inclusief de interne beheersing. Reglementair is bepaald hoe het bestuur omgaat met de rol als bestuur en invulling geeft aan begrippen als goed bestuur, verantwoording en intern toezicht.

De Deelnemersraad en het Verantwoordingsorgaan treden als samengevoegd orgaan op.

Deskundigheidsbevordering

In het afgelopen jaar is veel aandacht besteed aan de deskundigheidbevordering van het bestuur.

Het bestuur is hierbij uitgegaan van de eisen die zijn vastgelegd in het plan van aanpak Deskundigheidsbevordering. Het stappenplan van de koepels is gevolgd bij de uitwerking (eindtermen).

Deskundigheidsbevordering omvat drie stappen (niveaus):

- Kennis
- Inzicht
- Oordeelvorming.

Tot nu toe stond de (feitelijke) deskundigheid en het toetsen van kennis en inzicht centraal. De ontwikkelingen van de afgelopen tijd hebben echter ook de aandacht gevestigd op het feitelijk handelen en het gedrag van bestuursleden en (het toetsen van) de oordeelsvorming binnen het bestuur. De deskundigheidseisen zijn ook van toepassing op de leden van het verantwoordingsorgaan en het intern toezicht.

De deskundigheid van de bestuursleden wordt jaarlijks op de volgende aandachtsgebieden via een self assesment getoetst:

1. Het besturen van een organisatie
2. Relevante wet- en regelgeving
3. Pensioenregelingen en pensioensoorten
- 4a. Financiële aspecten
- 4b. Vermogensbeheer
- 4c. Actuariële aspecten
5. Administratieve organisatie en interne controle
6. Uitbesteden van werkzaamheden
7. Communicatie

De uitkomsten zijn vastgelegd in de deskundigheidsmatrix.

Naast de self assesment heeft het bestuur in 2010 voor het eerst ook een collegiale beoordeling gegeven op de bovenstaande punten.

In het jaar 2010 zijn regelmatig scholingssessies gehouden in de beleggingscommissie. Ook in 2011 zijn een aantal van deze sessies in de planning opgenomen, met name gericht op het management van zowel financiële als niet-financiële risico's. Voorts zal een aantal bestuursleden in 2011 specifieke deskundigheidsopleidingen volgen.

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving.

In het boekjaar is een herstelplan van toepassing vanwege een dekkingstekort. Verdere uitwerking leest u in punt 3.2.

Prudent Person

Volgens artikel 135 van de Pensioenwet moet het pensioenfonds een beleggingsbeleid voeren in overeenstemming met de prudent-person regel. De waarden worden belegd in het belang van de aanspraak- en pensioengerechtigden, de beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Het pensioenfonds spant zich maximaal in om op zodanige wijze te beleggen dat de veiligheid, kwaliteit, liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel zijn gewaarborgd.

Gedragscode / compliance

Het fonds heeft al langere tijd een gedragscode waarin de regels en richtlijnen voor bestuursleden en andere door het fonds aan te wijzen betrokkenen zijn opgenomen ter voorkoming van conflicten tussen belangen van het fonds en de privé belangen van betrokkenen en ter voorkoming van het gebruik maken van vertrouwelijke informatie van het fonds voor privé doeleinden. Het uitgangspunt daarbij is om transparantie te bevorderen en ervoor te zorgen dat alle betrokkenen, ook voor hun eigen bescherming, duidelijk weten wat wel en wat niet geoorloofd is. De naleving van de gedragscode wordt jaarlijks gecontroleerd door de compliance officer. Het fonds kent geen zgn. insiders en geen der bestuursleden heeft een nevenfunctie die mogelijk zou kunnen conflicteren met het bestuurslidmaatschap.

Bestuursevaluatie

Jaarlijks wordt door het bestuur het eigen functioneren geëvalueerd.

Dit gebeurt onder meer aan de hand van de gedragscode en de rapportage van de compliance officer. Deze rapportage wordt samengesteld aan de hand van een uitvoerige vragenlijst die door alle bestuursleden wordt ingevuld. Belangrijk uitgangspunt hierbij is op welke wijze integriteits- en andere risico's vermeden kunnen worden. Dit is ook een verplichting vanuit de Pensioenwet.

Het deskundigheidsplan speelt bij de bestuursevaluatie een belangrijke rol. Het bestuur heeft, aan de hand van de door ieder bestuurslid ingevulde deskundigheidsmatrix, ook in 2010 geconstateerd dat de individuele en de collectieve deskundigheid van het bestuur ruim volstaat.

Ook het transparantiedocument speelt in de evaluatie een belangrijke rol. Hierin zijn die activiteiten, beleidsbeslissingen en processen neergelegd, die het bestuur voor zijn rekening neemt om het fonds zo goed mogelijk te laten functioneren. Tenslotte is ook de wijze waarop het bestuur communiceert en verantwoording aflegt uitvoerig onderwerp van gesprek.

Naast de evaluatie van het eigen functioneren wordt door het bestuur op kritische wijze de dienstverlening door Syntrus Achmea, als pensioenadministrateur en door F&C en Syntrus Achmea Vastgoed, als vermogensbeheerders, geëvalueerd.

Principes bij beloningsbeleid

Op 6 mei 2009 hebben DNB en AFM de "Principes voor beheerst beloningsbeleid" gepubliceerd (verder: de Principes). De Principes zijn gericht op de financiële ondernemingen en op pensioenfondsden die onder toezicht staan van DNB of AFM. In een gezamenlijke brief van 24 juni 2009 aan de pensioenfondsden hebben DNB en AFM duidelijk gemaakt dat het beloningsbeleid ook bij pensioenfondsden en hun uitvoerders in lijn moet zijn met de Principes.

In de kern is het doel van de Principes: het tegengaan van “perverse beloningsprikkelers”. Pensioenfondsen moeten de Principes concreet toepassen op hun situatie en daartoe hun beloningsbeleid kritisch tegen het licht houden en waar nodig aanpassen. Het gaat daarbij niet alleen om de beloning van bestuurders, maar ook om uitbestede werkzaamheden van het pensioenfonds. Het beheerste beloningsbeleid past binnen het thema risicobeheer van een pensioenfonds.

Het bestuur heeft aan DNB en AFM kenbaar gemaakt de principes volledig te onderschrijven en heeft voorts een verklaring ondertekend geen enkele vorm van beloning te ontvangen voor het bestuurswerk van de stichting. Het bestuur heeft ook de administrateur en de beide vermogensbeheerders verzocht de verklaring te ondertekenen. Met tevredenheid heeft het bestuur kennis genomen van een brief van de administrateur die excessief belonen in het beloningsbeleid uitsluit. De verklaring van beide vermogensbeheerders vond het bestuur een goede eerste aanzet maar duidelijk nog niet ver genoeg gaan.

3.3 Herstelplannen

Vanwege de ontstane situatie van onderdekking heeft het bestuur van de VPTECH in het eerste kwartaal van 2009 zowel een korte- als een langetermijnherstelplan opgesteld en ingediend bij DNB. Uit een uitgevoerde continuïteitsanalyse was gebleken dat het fonds, uitgaande van het bestaande beleid en zonder extra beleidsingrepen, binnen vijf jaar aan de gestelde vereisten kon voldoen. Dit betekent wel dat er voor enkele jaren geen financiële ruimte lijkt te bestaan om tot indexatie van de aanspraken of de uitkeringen over te kunnen gaan. Pas in 2017 zou dit op grond van het herstelplan weer mogelijk zijn. Het betekent echter ook dat er geen aanleiding is om aan de hoogte van de opgebouwde aanspraken te tornen. Nadat het bestuur in de verplichtingen van het pensioenfonds een afdoende voorziening had opgenomen voor de toekomstige kosten van uitvoering van de regeling, zijn de herstelplannen door DNB in december 2009 goedgekeurd.

Uiteraard heeft het bestuur tot taak om jaarlijks te evalueren of het herstel van het fonds ook daadwerkelijk verloopt volgens het ingediende plan. De herstelplannen zijn immers gebaseerd op de financiële situatie van eind 2008 en toen was de dekkingsgraad van het fonds 98%. Als toen al rekening zou zijn gehouden met de door DNB gewenste kostenreserve, zou de dekkingsgraad nog slechts 92% geweest zijn.

Nadien heeft er zich evenwel een gestage verbetering van de financiële positie van het fonds aangediend. Volgens de plannen zou eind 2010 een dekkingsgraad van 98% moeten zijn bereikt. In werkelijkheid is de feitelijke dekkingsgraad eind 2010 105%, dus 7% hoger, gebleken. De vereiste dekkingsgraad is per einde 2010 110%.

Bij de berekening van de dekkingsgraad per einde 2010 is rekening gehouden met de gestegen levensverwachtingen en de daarop bijgestelde actuariële tabellen.

De belangrijkste oorzaken van het verschil tussen de geschatte dekkingsgraad ultimo 2010 in het herstelplan en de op dezelfde datum gerealiseerde dekkingsgraad zijn:

- in het herstelplan is een rendement van 5,6% verondersteld, in werkelijkheid is over 2010 een rendement op de beleggingsportefeuille van circa 11,2% behaald,
- eind 2010 is een fors aantal afkopen van kleine pensioenen gerealiseerd; de hiervoor opgenomen reservering voor toekomstige kosten is daarmee vrijgevallen.

Het bestuur heeft zich het gehele jaar 2010 zeer intensief met de financiële situatie van het fonds en het beleggingsbeleid beziggehouden. In het beleggingsbeleid heeft het bestuur in het gehele jaar 2010 de hoge mate van renteafdkking waartoe in 2009 was besloten, gehandhaafd. Veel andere sturingsmiddelen dan het beleggingsbeleid heeft het bestuur niet, daar het “premie-instrument” bij de VPTECH ontbreekt. Het is dan ook vooral het lichte herstel van de economie, waardoor het fonds, aanmerkelijk sterker dan in het herstelplan voorzien, verder uit het dal heeft kunnen kruipen. Met als gevolg dat er aan het einde van 2010 een dekkingsgraad was, die boven de minimaal vereiste dekkingsgraad in het herstelplan uitkomt.

De wijze waarop het bestuur de afdekking van het renterisico in het beleggingsbeleid vorm heeft gegeven in het jaar 2010 was zo effectief dat er een feitelijk afdekkingspercentage was van ca. 93%. Vanwege de bijzonder lage stand van de rente is de kans dat in 2011 de rente weer iets zal stijgen aanmerkelijk groter dan de kans dat deze nog verder zal dalen. Wanneer het afdekkingspercentage zo hoog is, zal het positieve effect van een rentestijging echter grotendeels aan het fonds voorbij gaan. Op grond hiervan heeft het bestuur besloten om in 2011 het afdekkingspercentage te laten zakken tot ca. 75%, zodanig dat dit past binnen het gesteld (financiële) risicobeleid.

Conform de wettelijke bepalingen heeft het pensioenfonds als onderdeel van de kwartaalrapportage voor DNB na afloop van het 4e kwartaal van 2010 het herstelplan geëvalueerd en bij DNB ingediend.

3.4 Verzwaring van de AG prognose tafels

Het bestuur is met ingang van 1 januari 2010 overgegaan naar de nieuwe AG Prognosetafel 2010-2060, onder toepassing van de “ervaringssterfte” 2010 van de certificerend actuaris.

3.5 ALM/Continuïteitsanalyse

Stichting Vroegpensioenfonds Technische Groothandel is opgericht in 1999 als uitvoerder van de vroegpensioenregeling voor de technische groothandel. Door beëindiging van de regeling in 2006 (zie hierboven) is nu sprake van een ‘gesloten’ fonds met slechts inactieve deelnemers (in de betekenis van niet premiebetalende deelnemers).

Het Vroegpensioenfonds Technische Groothandel is derhalve een fonds met bijzondere karakteristieken. De verwachting is dat in 2044 de laatste uitkeringen plaatsvinden. De duratie van de verplichtingen wordt per ultimo 2010 op 12,8 jaar geschat.

Aangezien er geen sprake meer is van premie-inkomsten en er ook geen mogelijkheid is om in moeilijke financiële omstandigheden terug te vallen op sponsors, beperkt het instrumentarium van het fonds zich met name tot het beleggingsbeleid.

In de afgelopen twee jaar heeft het bestuur onder invloed van de ontwikkeling van de dekkingsgraad en met het oog op de doelstelling van het fonds, besloten om zich in haar beleid vooral te laten leiden door de vastheid van de nominale aanspraken. Hiertoe is het beleggingsbeleid in een aantal stappen aangepast en is in 2010 het indexatielabel bijgesteld

van D1 (ambitie om jaarlijks de aanspraak te verhogen met een vooraf vastgestelde maatstaf) naar B (geen uitgewerkt plan om de aanspraak jaarlijks te verhogen).

In samenhang hiermee heeft het fonds besloten haar (financiële) beleid vooral te toetsen aan de hand van een jaarlijkse continuïteitsanalyse en slechts wanneer noodzakelijk een beperkte ALM studie uit te laten voeren, waarbij de nadruk ligt op de effectiviteit van de ter beschikking staande sturingsmiddelen.

3.6 Overige bestuursbesluiten

Vergaderingen

Het bestuur van de Stichting heeft in 2010 5 maal vergaderd en wel op 2 maart, 25 mei, 7 september, 9 november en 14 december. In de vergaderingen werd over de volgende onderwerpen gesproken.

Beleggingsbeleid

Eind 2010 heeft het bestuur het beleggingsplan voor 2011 vastgesteld. Daarbij heeft het bestuur tevredenheid uitgesproken over de beleggingsopbrengsten, ondanks de beperkingen vanwege de slechte financiële positie van de Zuid-Europese landen.

In 2009 is het bestuur onderhandelingen gestart met F&C over een voortgaande vermogensbeheer-overeenkomst. Een en ander heeft erin geresulteerd dat begin 2010 een meerjarige overeenkomst met deze vermogensbeheerder is afgesloten. Niet alleen de beleggingsresultaten, maar ook het kostenaspect heeft van bestuurszijde bij deze onderhandelingen grote aandacht gekregen.

Ook is het bestuur begin 2010 op zoek gegaan naar een nieuwe beleggingsadviseur en heeft uiteindelijk een overeenkomst afgesloten met Montae Bestuurscentrum BV. Na een half jaar heeft er een evaluatie van de ondersteuning plaatsgevonden en vanuit de ruime mate van tevredenheid die daarbij is uitgesproken, heeft dat geleid tot een gecontinueerde overeenkomst. Taken van de beleggingsadviseur zijn het ondersteunen van de beleggingscommissie, het monitoren van de financiële risico's van het fonds en het kritisch volgen van de activiteiten van de vermogensbeheerders van het fonds.

Continuïteitsanalyse

In het najaar van 2010 heeft het bestuur een voor het fonds uitgevoerde continuïteitsanalyse vastgesteld. Uit deze analyse bleek onder meer dat de kans dat het fonds in staat zou zijn om de geambieerde toeslag (toen D1) ook daadwerkelijk toe te kennen, slechts 54% was. DNB hanteert een haalbaarheidsnorm van 70%.

Toeslagverlening en communicatie

De ambitie van het pensioenfonds voor de toeslagverlening is, zoals reeds aangegeven, altijd geweest om het indexcijfer te volgen. Het indexcijfer is gebaseerd op de CAO-loonstijging in de bedrijfstak. Het toeslagpercentage wordt jaarlijks per 1 januari vastgesteld en is gebaseerd op de ontwikkeling van de lonen uit de cao voor de Technische Groothandel in het kalenderjaar voorafgaande aan de verhoging.

Sinds enkele jaren is het nieuwe financiële toetsingskader (FTK) van kracht. Aangezien de voorziening voor toekomstige verplichtingen nu op basis van de marktwaarde bepaald wordt, fluctueert de dekkingsgraad (verhouding tussen het vermogen en de benodigde voorziening

voor toekomstige verplichtingen) meer dan voorheen het geval was. Afhankelijk van de te lopen risico's in de beleggingen moeten er onder het FTK bepaalde buffers aangehouden worden die leiden tot een zogenoemde vereiste dekkingsgraad.

Er geldt daarbij als eis dat door de financiering van de toeslagverlening de dekkingsgraad niet onder die vereiste dekkingsgraad komt. Zou bij volledige toeslagverlening de dekkingsgraad onder de vereiste dekkingsgraad komen dan wordt het toeslagpercentage zodanig aangepast dat de dekkingsgraad hier niet onder uitkomt.

Als gevolg van de kredietcrisis is de hoogte van de dekkingsgraad eind 2008 sterk omlaag gegaan. Daarom heeft het bestuur al enkele jaren moeten besluiten om geen toeslag te verlenen.

De verwachtingen voor de toekomst zijn, gezien het herstelplan, evenmin gunstig. Volgens het herstelpad van dit plan zou er voor het eerst pas weer in 2017 ruimte zijn om een toeslag toe te kennen.

Met die wetenschap heeft het bestuur geoordeeld dat het geen pas heeft om een ambitie te handhaven waarvan vooraf bekend is dat die niet waargemaakt kan worden. Bovendien controleert DNB of het feitelijke niveau van toeslagverlening niet teveel afwijkt van de ambitie. Daarom heeft het bestuur in het najaar van 2010 moeten besluiten deze ambitie aan te passen. Hoewel voor de leden van de deelnemersraad geldt dat zij het indexeren van de aanspraken en lopende uitkeringen hoog in het vaandel dragen, konden ook zij niet anders dan het bestuur te adviseren voorlopig geen toeslagverleningsambitie uit te spreken. Het bestuur beoordeelt jaarlijks, in goed overleg met de deelnemersraad, of intussen de financiële positie zodanig is verbeterd, dat er weer toeslagverlening mogelijk is. Zodra dit het geval is, zal uiteraard ook de ambitie weer opnieuw beoordeeld worden.

Voor een begrijpelijke communicatie over het toeslagbeleid van het pensioenfonds voerde de Pensioenwet een toeslagenlabel in. Dit label staat al enkele jaren op bijna alle communicatiemiddelen. Hiermee maken pensioenfondsen en verzekeraars duidelijk of de pensioenen de komende jaren kunnen stijgen met de prijsstijgingen, met andere woorden of de koopkracht op peil blijft. Naast het toeslagenlabel moet het fonds een voorwaardelijkheidsverklaring gebruiken. Daarin wordt het toeslagbeleid verder uitgelegd. Het gaat dan om de ambitie die het fonds heeft voor de mate waarin toeslagen worden gegeven. En ook hoe toeslagen worden betaald. Verder geeft het label aan wat daarvan de laatste drie jaar is waargemaakt. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is de toezichthouder die zich concentreert op het gedragstoezicht van pensioenfondsen. In de praktijk gaat het met name om communicatie. Vanaf 1 april 2010 wordt het toeslagenlabel weer toegepast door het fonds. Het toeslagenlabel valt onder het toezicht van de AFM en het is juist de AFM geweest die eind 2010 opnieuw een discussie over het gebruik ervan startte. Het gebruik van het label zou juist verwarring kunnen doen ontstaan. De reactie van de minister van SZW bleek echter voor meerdere uitleg vatbaar.

Evenals vorig jaar is communicatie een belangrijk onderwerp voor het bestuur geweest. In de loop van het jaar is dan ook het communicatiejaarplan vastgesteld door het bestuur. Communicatie naar alle belanghebbenden van het fonds, maar met name naar de gewezen deelnemers, gepensioneerden en werkgevers is dan ook een vast punt op de agenda van het bestuur geweest. Echter ook op communicatiegebied geldt dat het fonds nadrukkelijk op de kosten moet letten. De inkomsten van het fonds worden immers uitsluitend vanuit de beleggingsinkomsten gevormd. Er zijn geen actieve deelnemers, dus schriftelijke communicatie met de deelnemers betreft dan gelijk communicatie naar ca. 45.000

mensen die ooit aanspraken bij het fonds hebben opgebouwd. Vandaar dat de voorkeur uitgaat naar communicatie via de werkgevers van de bedrijfstak en met name ook de website. Het bestuur is van oordeel dat bij belangrijke ontwikkelingen, zoals de aanpassing van de toeslagverleningsambitie, steeds de gehele bedrijfstak schriftelijk geïnformeerd dient te worden. Een aantal gebeurtenissen en belangrijke feiten, zoals de start van het pensioenregister en de geboden mogelijkheid aan de mensen met een klein pensioen om dit af te kopen, wordt dan in één brief naar de deelnemers opgenomen.

In februari 2011, dus na afloop van het verslagjaar, zijn alle ex-deelnemers van het fonds schriftelijk benaderd over de eerder genoemde onderwerpen. De werkgevers zijn daaraan voorafgaande schriftelijk geïnformeerd. Bovendien wordt de website veelvuldig gebruikt voor informatieverstarring.

Afkoop kleine pensioenen

In de Pensioenwet wordt afkoop van kleine pensioenen twee jaar na einde van de opbouw mogelijk gemaakt. Jaarlijks wordt door de Minister van SZW de grens vastgesteld, waaronder afkoop mogelijk is. Reeds eerder had het bestuur van het fonds in meerderheid besloten om het afkopen van kleine pensioenen mogelijk te maken. In het najaar van 2010 is dit opgepakt en in de maanden november en december hebben 6.148 deelnemers van het aanbod gebruik gemaakt.

Waardeoverdrachten

Als een werknemer van baan verandert, mag hij zijn pensioen overdragen naar zijn nieuwe pensioenfonds. Dit heet waardeoverdracht. VPTECH werkt ook graag mee aan waardeoverdrachten die geen verplicht karakter dragen, maar die op wens van de betrokkenen naar het ouderdomspensioenfonds plaatsvindt. Als de dekkingsgraad van een pensioenfonds dat bij waardeoverdracht is betrokken lager is dan 100%, dan mag het pensioenfonds de betreffende waardeoverdracht niet uitvoeren. De waardeoverdracht moet dan worden opgeschort. VPTECH heeft hier in de maand juli 2010 mee van doen gehad. Of een verzoek om waardeoverdracht daadwerkelijk afgehandeld kan worden hangt ook af van de situatie van het andere fonds.

Informatievoorschriften Pensioenwet

De Pensioenwet bevat uitgebreide informatieverplichtingen voor pensioenuitvoerders zoals het fonds.

Zo moeten deze verplicht informatie verstrekken aan o.a.:

- pensioengerechtigden; bij pensioeningang en periodiek (jaarlijks);
- deelnemers: bij aanvang deelneming, jaarlijks en bij deelneming in een vrijwillige pensioenregeling;
- gewezen partners: bij scheiding en periodiek (om de vijf jaar);
- gewezen deelnemers: bij beëindiging van de deelneming en periodiek (om de vijf jaar).

Voor de Stichting VPTECH zijn slechts de twee laatste vormen van informatievoorziening van toepassing.

Reglementswijzigingen

Gedurende 2010 heeft het bestuur een beperkt aantal reglementswijzigingen doorgevoerd, die betrekking hadden op:

- a. het wijzigen van de toeslagverleningsambitie van een loonindex naar een niet doelgericht toeslagbeleid,
- b. aanpassing van de zgn. overkookbepaling (tot 100% van het pensioengevend loon) in geval van uitstel van het opnemen van het vroegpensioen. De deelnemer wordt verplicht de uitkering bij bereiken van het overkookpunt in te laten gaan, waardoor de mogelijkheid dat een deel aan het fonds zou kunnen vervallen, ongedaan gemaakt is.
- c. het vaststellen van een reglement voor de beleggingscommissie van de stichting.

Statutenwijziging

Eind 2010 heeft het bestuur de principiële beslissing genomen om af te stappen van de bestuursstructuur met plaatsvervangende bestuursleden. In de praktijk werd toch nooit een beroep op de plaatsvervangers gedaan. Over de bijbehorende statutenwijziging is eerst in 2011 beslist en de bekrachtiging door de notaris moet nog plaatsvinden.

Jaarverslag 2009

Het jaarverslag 2009 inclusief actuair verslag 2009 en statenverslag 2009 werd door het bestuur vastgesteld op 25 mei 2010.

Administratieovereenkomst

Begin 2010 heeft de ondertekening van een nieuwe vijfjarige administratieovereenkomst plaatsgevonden. In 2009 vonden de onderhandelingen over het contract plaats. Overigens was met Syntrus Achmea schriftelijk overeengekomen dat voor de duur dat er nog geen definitieve nieuwe overeenkomst was, de dienstverlening onder de voorwaarden van het oude contract zou worden gecontinueerd. De besprekingen hebben logischerwijs in het teken gestaan van het bestuursstreven naar kostenreductie, verbetering van de managementrapportages en de dienstverlening. Het bestuur heeft de beoogde kostenreductie in dit nieuwe contract kunnen realiseren.

Service Afspraken

Voor een aantal diensten en producten uit het totale pakket zijn door bestuur en administrateur serviceafspraken gemaakt en kwaliteitscriteria afgesproken. Van alle producten en diensten bestaat een dienstenwaaier waarin alle input, output en serviceafspraken zijn opgenomen. Deze serviceafspraken dienen het bestuur, samen met het jaarplan, de noodzakelijke handvatten te bieden om de kwaliteit van de werkzaamheden van de uitvoeringsorganisatie goed te kunnen beheersen. Een goed intern beheersingssysteem is bovendien een van de eisen van de toezichthouder. Door middel van kwartaalrapportages en -metingen wordt door het bestuur getoetst of aan de afgesproken kwaliteitscriteria is voldaan. Gedurende het verslagjaar heeft het bestuur aanleiding gezien de administrateur aan te spreken op de kwaliteit en tijdigheid van de dienstverlening op enkele punten.

Vermogensbeheerovereenkomst

In 2010 zijn de besprekingen succesvol afgerond met de vermogensbeheerder F&C om tot een vernieuwde overeenkomst te komen. Een en ander heeft geleid tot een meerjarig contract. Ook hier zijn kostenreducties gerealiseerd. In de beleggingscommissie worden de uitgaven voor het vermogensbeheer kritisch gemonitord.

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN)

In het verslagjaar is geen nieuwe ABTN door het bestuur vastgesteld. Op een aantal terreinen zoals deskundigheid en risicobeleid zijn de vereisten voor pensioenfondsbesturen en – bestuurders zodanig aangescherpt dat een diepgaande (her)beoordeling van het document noodzakelijk is.

De nieuwe ABTN wordt daarom in 2011 vastgesteld.

Jaarplan

In november 2010 heeft het bestuur het jaarplan 2011 vastgesteld.

Visitatiecommissie

Begin 2010 ontving het bestuur de definitieve rapportage van de visitatie, die eind 2009 had plaatsgevonden. De aanbevelingen waren verschillend van aard.

De commissie oordeelde bijvoorbeeld dat er voldoende waarborgen bestaan voor een onafhankelijke totstandkoming van het beleidsvormingsproces in het bestuur.

De commissie adviseerde overigens wel om een formelere scheiding tussen bestuur en DRVO door te voeren, door geen vertegenwoordiging meer van dat orgaan bij de bestuursvergaderingen aanwezig te laten zijn. Dit advies bevestigde een reeds bestaand gevoel bij het bestuur en het bestuur heeft dit advies dan ook, tegen de wens van de DRVO in, overgenomen. Voorts adviseerde de commissie een formele scheiding tussen de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan te hanteren. Dit advies staat haaks op de beleving van de leden van beide organen (en het bestuur) en is dan ook niet opgevolgd. Op gebied van beleggingsbeleid adviseerde de commissie de ingeslagen weg naar passief beheer van de aandelenportefeuille door te zetten. Het bestuur hecht waarde aan dit advies, maar realiseert zich tevens dat de inkomsten uit het beleggingsbeleid de enige inkomsten van het fonds zijn en dat een zekere mate van risico nemen hierbij noodzakelijk zal blijven. Tenslotte bleek de commissie in haar adviezen op het gebied van de communicatie zich onvoldoende gerealiseerd te hebben dat de positie van de VPTECH een geheel andere is dan die van “gewone” pensioenfondsen. De adviezen bleken daar veel te sterk op geënt te zijn. Men heeft dat ook toegegeven in de eindbespreking met het bestuur.

3.7 Commissie van Advies

Op grond van artikel 35 van het reglement is door CAO-partijen een Commissie van Advies ingesteld. Bij de commissie staat beroep open voor deelnemers die het niet eens zijn met een beslissing van het bestuur. Het kan hierbij gaan om beslissingen inzake toelating, uitkering of het vervallen van deelnemerschap. Beroep is ook mogelijk, indien de deelnemer meent dat hij op een of andere wijze benadeeld wordt door een genomen beslissing.

Inzake beslissingen van de VPTECH is er in het verslagjaar geen beroep gedaan op de commissie.

3.8 Ontwikkelingen op pensioengebied in 2010

Overheid: AOW-leeftijd en drie commissies

Kabinet wil AOW-leeftijd verhogen, maar valt

Het pensioen dat via de pensioenfondsen is verzekerd is een aanvulling op de AOW-uitkering van de overheid. VPTECH maakt daar een uitzondering op.

Sociale partners stemmen de aanvullende pensioenregeling af op de ingangsdatum en de hoogte van de AOW. De inhoud van de AOW-regeling is daarom van belang voor de pensioenregeling (in de bedrijfstak).

Het kabinet Balkenende IV kondigde in 2009 plannen aan om de AOW-leeftijd in twee stappen te verhogen naar 67 jaar. Maar op 20 februari 2010 viel het kabinet en de AOW-onderwerpen werden vervolgens controversieel verklaard. Ondertussen schoven sociale partners bij elkaar aan tafel en sloten op 4 juni een Pensioenakkoord. In dit akkoord geven zij hun visie op de aanvullende pensioenen én de AOW.

Pensioenakkoord

De eerste twee stappen in de verhoging van de AOW leeftijd naar 67 jaar zijn gepland.

Sociale partners willen dat de AOW- en pensioenleeftijd structureel gekoppeld wordt aan de levensverwachting. Ze willen ook dat de AOW wordt gekoppeld aan de verdiende lonen.

De AOW-leeftijd wordt flexibel vanaf 65 jaar. Na verhoging van de AOW-leeftijd kan de werknemer een jaar eerder stoppen met een 6,5% lagere uitkering, voor twee jaar eerder is de korting 13%. Uitstel levert andersom per jaar 6,5% op.

Sociale partners willen voor de aanvulling op de AOW naar een pensioencontract dat opeenvolgende generaties dezelfde uitkeringsrechten geeft bij hetzelfde aantal opbouwjaren. Dit moet premieneutraal gebeuren op grond van de fondsspecifieke situatie. In juni 2010 was de bedoeling dat per 2012 de pensioencontracten gemoderniseerd zijn om – uitgaande van een stabiele premie – schokken op de financiële markten (rente, inflatie en rendement) te kunnen opvangen.

Kabinet Rutte

Het kabinet Rutte startte op 14 oktober 2010. In het regeerakkoord is aangekondigd dat de AOW-leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar en wordt gekoppeld aan de levensverwachting.

Ook is afgesproken dat de fiscale bijdrage aan de pensioenopbouw die maximaal mogelijk is wordt verlaagd in verband met de verhoging van de pensioenleeftijd. Op 1 december jl. schreef minister Kamp aan de Tweede Kamer dat hij in het voorjaar van 2011 met sociale partners en toezichthouders na wil gaan welke aanpassingen nodig zijn in de pensioenwetgeving om voorwaardelijke pensioenen mogelijk te maken en welke communicatievoorschriften daarbij moeten gelden.

Opzet nieuw pensioenstelsel

Vanaf 2012 (2011) nieuwe randvoorwaarden

In de Pensioenwet is voor de financiering van pensioenfondsen een Financieel Toetsingskader (FTK) vastgesteld. Hierin staat met welke financiële randvoorwaarden (parameters) pensioenfondsen rekening moeten houden. In 2010 is veel gediscussieerd over de

rendementen waarmee een pensioenfonds maximaal rekening mag houden. En over de manier waarop je de rente mag verwerken in de berekening van de benodigde premie.

De uitkomst is dat een pensioenfonds vanaf januari 2012 moet rekenen met de nieuwe parameters.

Rente van invloed op dekkingsgraad

De rentestand is van belang voor het bepalen van de hoogte van de verplichtingen van het pensioenfonds. Is de rente laag dan moet er meer geld in kas zijn, dan wanneer de rente hoog is. De STAR, de Pensioenfederatie en diverse wetenschappers vinden dat de marktrente verstoord is. DNB erkent dat de rente extreem laag is, maar vindt de markt niet verstoord. Minister Kamp kondigde in zijn brief van 12 november aan de Tweede Kamer aan dat onderzoek zal plaatsvinden naar alternatieve risicovrije rentes. De minister vond het niet verstandig de rekenrente meteen aan te passen. De uitkomsten van dit onderzoek worden ingebracht in het overleg met sociale partners over de houdbaarheid van het pensioenstelsel.

Rapport Commissie Goudswaard

De Commissie Toekomstbestendigheid aanvullende pensioenregelingen (Commissie Goudswaard) heeft op 27 januari 2010 een rapport uitgebracht. Daarin geeft de commissie te kennen dat zij het Nederlands pensioenstelsel niet toekomstbestendig vindt. Door de vergrijzing, de langere levensverwachting en de kwetsbaarheid voor financiële risico's zijn schokken aan het systeem minder goed met premies op te vangen. De commissie ziet mogelijke oplossingen in het bieden van een lager ambitieniveau of het "zachter" maken van de pensioentoezegging. Met een zachtere pensioentoezegging zijn er meer risico's voor de deelnemer.

Rapport Commissie Frijns

De Commissie beleggingsbeleid en risicobeheer (ook wel bekend als de Commissie Frijns) heeft het beleggingsbeleid van pensioenfondsen, de uitvoering en governance onderzocht en vestigde speciale aandacht op de beheersing van risico's. Op 19 januari 2010 werd een rapport door deze commissie uitgebracht.

De commissie presenteert hierin de volgende conclusies:

- De pensioenfondssector is heterogeen en wordt steeds complexer.
- De pensioenfondsen worden mede door ontgroening en vergrijzing steeds kwetsbaarder.
- Pensioenfondsen hebben structureel te weinig aandacht voor risicobeheer en uitvoering van beleggingsbeleid.
- Reëel kader dient leidend te zijn; nu ligt door het Financieel toetsingskader (FTK) te veel nadruk op nominale dekkingsgraad.
- Specifieke kenmerken van pensioenfondsen worden onvoldoende vertaald in beleggingsbeleid.
- Maatschappelijk verantwoord handelen is geen geïntegreerd onderdeel van risicobeheer en beleggingsbeleid.
- Het governance model behoeft verbetering.

Toezichthouder

Ook toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB) heeft het beleggingsbeleid van pensioenfondsen onderzocht. DNB stuurde op 15 maart een brief aan alle pensioenfondsen met daarin de hoofdlijnen van het DNB onderzoek. DNB heeft met individuele pensioenfondsen afspraken gemaakt om de tekortkomingen bij die fondsen te adresseren. Voor de Pensioenfederatie is dit aanleiding geweest 'good practices' te ontwikkelen. Hiermee kunnen pensioenfondsen concreet aan de slag met de verbetering van het beleggingsbeleid

en het risicomanagement. DNB juicht dit initiatief toe en gaat er van uit dat deze ‘good practices’ straks voor pensioenfondsbesturen een belangrijk hulpmiddel vormen voor het doorvoeren van verbeteringen.

Een vertegenwoordiging van DNB is op 10 februari 2010 op bezoek geweest en heeft gesproken met een vertegenwoordiging van het bestuur. Hierbij is, sterk inhakend op de problematiek van de herstelplannen, diepgaand gesproken over de ontwikkelingen van het fonds en de invulling van de bestuursverantwoordelijkheid daarbij. Uiteraard stond ook het beleggingsbeleid van de stichting centraal en de feitelijke werking van de afdekking van het renterisico middels het participeren in de LDI-pools van de vermogensbeheerder F&C. Het bestuur heeft hierbij aangegeven dat het financieel risicomanagement in ontwikkeling was. Inmiddels, een jaar later, is in samenwerking met de nieuwe beleggingsadviseur een samenhangend pakket van instrumenten ontwikkeld om de financiële risico’s van het fonds regelmatig te monitoren en zo nodig bij te sturen.

In de beleggingscommissie is ruim gesproken over de inhoud van het rapport van de commissie Frijns en de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. Uiteraard is tevens gesproken over de gevolgen die deze rapporten voor de VPTECH en haar bestuur hebben.

Uitkeringsgerechtigden in bestuur

In 2010 werd een wetsvoorstel van D66 en VVD door de Tweede Kamer aangenomen. Als de Eerste Kamer hier ook mee akkoord gaat, krijgen pensioengerechtigden ook bij bedrijfstakpensioenfondsen de mogelijkheid om bestuurslid te worden. Het nieuwe kabinet wil medezeggenschap echter in samenhang met de gehele governance van pensioenfondsen oppakken.

3.9 Risicoparagraaf

Inleiding

De risico’s verbonden aan de pensioenregeling worden door het fonds zelf gedragen. Het pensioenfonds heeft de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en van de opzet van de administratieve organisatie en interne controle vastgelegd in de ABTN.

Het fonds heeft beleid vastgesteld met betrekking tot de beheersing van risico’s die samenhangen met de uitbesteding. Belangrijke aspecten hierin zijn dat de pensioenuitvoerder, Syntrus Achmea, beschikt over een zgn. SAS-70 verklaring type 2. Deze verklaring geeft zicht op de bedrijfsprocessen, het verloop daarvan en geeft tevens aan of de daarin opgenomen interne controles, in opzet bestaan en adequaat zijn (type1) en effectief hebben gewerkt (type 2). Met Syntrus Achmea is het fonds een gedetailleerde Service Level Agreement (SLA) overeengekomen. Hierin wordt ook relevante managementinformatie verstrekt.

Met de vermogensbeheerder zijn ook beheerafspraken gemaakt. In een mandaat worden jaarlijks de beheerafspraken vastgelegd. Deze afspraken betreffen onder andere de samenstelling van de portefeuille, de bandbreedtes, de performance meting, de benchmarks, het rente afdeckingsbeleid en het valuta- en derivatenbeleid, de risicometing en –beheersing.

Proces risicomanagement

Het risicomanagement van het pensioenfonds ziet er als volgt uit:

1. het vaststellen van een risico
2. het beoordelen van het risico
3. het beoordelen van de beheersmaatregel
4. het vaststellen van het beleid

Het bestuur is in 2010 gestart met een uitgebreide analyse van alle risico's. Op basis van waarnemingen en resultaten is aanscherping van beleid ingezet. Nadere analyse en invulling zal in 2011 alle aandacht hebben.

Governance structuur

Het bestuur is eindverantwoordelijk. Aan de Beleggingscommissie is, op grond van pragmatische afweging, de monitoring en implementatie als aandachtsgebied opgedragen. De Beleggingscommissie wordt ondersteund door een externe partij, Montae Bestuurscentrum B.V.

Invulling risicomanagement

In mei 2010 heeft het bestuur, op advies van de beleggingscommissie en in overleg met de externe adviseur, gesproken over de wijze waarop de risico's van de beleggingsportefeuille in kaart gebracht kunnen worden en het risicomanagement vormgegeven kan worden. Gaandeweg zijn de risico's in kaart gebracht en is de monitoring vormgegeven.

Uitgangspunten risicoanalyse

Op basis van beschikbare fondsinformatie, beleggingsmandaat, rapportages van en gesprekken met de vermogensbeheerder zijn de risico's en overige kenmerken van de beleggingsportefeuille en beleggingspools in kaart gebracht. Ook is gekeken naar de relatie tot de verplichtingen. Enerzijds is deze risicoanalyse gebaseerd op de risicocategorieën en subcategorieën van FIRM (Financiële Instellingen Risico Methode van DNB), anderzijds is gekeken naar aanvullende risico's die niet als zodanig binnen het FIRM-kader benoemd zijn. De aanbevelingen van de Commissie Frijns en de koepelorganisaties zijn bij de opzet en monitoring betrokken.

Risico monitor

Op basis van de periodieke informatie van de uitvoerder en vermogensbeheerder, wordt elk kwartaal een zogenaamde risicomonitor opgesteld. Enerzijds dient deze monitor als controle op de berekende en aangeleverde informatie van de uitvoerder en de vermogensbeheerder, anderzijds dient deze als managementinformatie vanuit de beleggingscommissie aan het bestuur. In de risicomonitor zijn onder andere opgenomen de solvabiliteitsrealisatie (het verloop van de dekkingsgraad versus de vereiste dekkingsgraad en herstelplan), gevoeligheidsanalyses van rente- en aandelenmarkten, de ontwikkeling van de portefeuille en rendementen en risico's van de portefeuille en beleggingspools versus het mandaat en de rendementsdoelstellingen van de vermogensbeheerder. Ook het cashmanagement komt hierin tot uiting.

Het fonds is eind 2010 gestart met het invoeren van genoemd risicomanagement kader voor de beleggingen en evalueert de werking hiervan periodiek. In 2011 zal een nadere aanvullende risicoanalyse worden uitgevoerd op de niet-financiële risico's.

Overzicht risico's

In het navolgende overzicht worden de verschillende risico's van het fonds nader toegelicht.

I Financiële risico's

1. Solvabiliteitsrisico

Renterisico

Risico vanuit het verschil in rentegevoeligheid tussen beleggingen en verplichtingen.

Het strategisch beleggingsbeleid is er op gericht om tenminste 75% van het renterisico tussen beleggingen en verplichtingen af te dekken om de nominale aanspraken zoveel mogelijk zeker te stellen. Hiervoor gebruikt het fonds zowel fysieke obligaties als SWAPS, beide binnen een aantal beleggingspools. Ultimo 2010 was 93% van het renterisico afgedekt. Met het oog op de lage rentestand en de positieve ontwikkeling van de dekkingsgraad is begin 2011 het afdekkingspercentage teruggebracht tot 75%. Het afdekkingspercentage wordt periodiek gemonitord.

Zakelijke waarden risico

Risico vanuit de bewegelijkheid van markten.

Het structurele marktrisico wordt beheerst binnen het proces van de jaarlijkse continuïteitsanalyse. Het fonds belegt voor circa 30%, maar maximaal voor 42% in zakelijke waarden (aandelen en convertibles).

Binnen de zakelijke waarden portefeuille wordt, ter voorkoming van een te grote bewegelijkheid, zoveel mogelijk spreiding aangebracht. Aangezien het beleggingsbeleid dient plaats te vinden binnen het kader van het herstelplan wordt gedurende de herstelperiode geen tactisch beleid toegestaan tussen zakelijke waarden en vastrentende waarden, binnen de aandelenregio's en op de onderdelen van de vastrentende waarden beleggingen. De beleggingspools hebben ieder een eigen risicoprofiel. Het werkelijk genomen risico binnen de pools wordt periodiek gecontroleerd aan de hand van de rapportages van de vermogensbeheerder en de risicomonitor.

Valutarisico

Risico vanuit beleggingen in andere valuta dan die waarin de verplichtingen zijn uitgedrukt.

Het valutarisico wordt door het fonds gezien als een risico waar op lange termijn geen rendement tegenover staat. Het fonds streeft er dan ook naar het valuta risico voor 100% af te dekken. Het fonds belegt over het algemeen in beleggingspools waarbinnen het valutarisico wordt afgedekt. Indien dit niet het geval is, wordt het valutarisico buiten de pool om alsnog afgedekt. Voor de emerging markets geldt dat de valuta-exposure eerst wordt omgerekend naar US Dollars, waarna deze US Dollar positie wordt afgedekt. Voor de afdekking van het valutarisico gebruikt het fonds met name valutatermijncontracten en valutaswaps.

Grondstoffenrisico

Risico vanuit de bewegelijkheid van de prijzen van grondstoffen.

Het fonds belegt niet direct in grondstoffen.

Kredietrisico

Risico vanuit de kredietwaardigheid van geldnemers.

Het fonds kent vanuit 3 activiteiten kredietrisico/tegenpartijrisico:

1. De vastrentende portefeuille bestaat voor een deel uit bedrijfsobligaties en staatsobligaties van ontwikkelingslanden. Per categorie is een maximum vastgesteld. Dit wordt gemonitord op basis van de kwartaalrapportages van de vermogensbeheerder.
2. Het fonds leent in voorkomende gevallen een deel van haar effecten binnen de beleggingspools uit tegen een vergoeding. Dit beleid is tijdens de kredietcrisis door de vermogensbeheerder stop gezet. Eind 2010 is dit beleid binnen de pools hervat. De effecten zijn ten alle tijden direct opvraagbaar. Ter beperking van het risico vanuit deze activiteit geldt als voorwaarde dat de effecten een minimum rating moeten hebben en dat de vermogensbeheerder een externe partij inschakelt, waaraan strikte richtlijnen zijn meegegeven. De externe partij wordt periodiek gemonitord.
3. Het fonds dekt haar rente- en valutarisico (deels) af met behulp van rente- en valutaderivaten die worden afgesloten met tegenpartijen, waardoor tegenpartijrisico ontstaat. De vermogensbeheerder stelt eisen aan de tegenpartijen en bewaakt de kredietwaardigheid en de ontwikkelingen van en bij deze tegenpartijen. De waarde van deze transacties kan zich positief en negatief ontwikkelen. Een eventuele negatieve waarde moet worden gefinancierd vanuit het fonds. Een eventuele positieve waarde zal naar het fonds terugvloeien. De ontwikkeling van de waarde van deze transacties wordt dagelijks gemonitord door de vermogensbeheerder (zogenaamd collateral management). Door het stellen van eisen aan tegenpartijen en het dagelijks bewaken van de uitstaande waarde van de transacties wordt het tegenpartijrisico zoveel mogelijk beperkt.

Verzekeringstechnisch risico

Risico vanuit de afwijking van actuele sterfte en sterftetrends.

1. Langlevenrisico

Vanwege het bijzondere karakter van het fonds met een verwacht einde in 2044, bestaat er een relatief beperkte gevoeligheid voor het langlevensrisico in vergelijking met reguliere pensioenfondsen. Bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen worden prudente veronderstellingen gehanteerd, waaronder leeftijdscorrectiefactoren alsmede toekomstige verbetering van de levensverwachting.

2. Liquiditeitsrisico

Risico vanuit een beperkte verhandelbaarheid van financiële titels alsmede risico vanuit de mismatch tussen cash inkomsten en cash uitgaven.

Vanuit het geformuleerde beleggingsbeleid wordt vrijwel uitsluitend belegd in dagelijks verhandelbare beleggingspools. In de huidige portefeuille geldt slechts een beperkte verhandelbaarheid voor de door het fonds aangehouden hypotheeklen. Eind 2010 bedroeg deze beleggingscategorie 6% van de beleggingsportefeuille. De doorlooptijd voor de verkoop van de hypotheeklen bedraagt een maand. Het Fund-of-Hedgefonds belang is nagenoeg geheel afgebouwd. In tijden van crisis kan de verhandelbaarheid van bepaalde beleggingen binnen de pools, zoals bedrijfsobligaties of asset-backed securities (veel) minder zijn. Het bestuur is zich hiervan bewust.

3. Concentratierisico

Risico vanuit een gebrek aan spreiding.

In de implementatie van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van beleggingspools en verschillende beleggingscategorieën waarmee een voldoende mate van spreiding in de portefeuille wordt zeker gesteld.

4. Inflatierisico

Risico vanuit de bewegelijkheid van inflatie.

Door de verlaging van het indexatietielabel van D1 naar B is de gevoeligheid naar veranderingen in de inflatie gereduceerd.

II Operationele risico's

1. Omgevingsrisico

Risico vanuit externe omstandigheden welke het fonds raken.

Vanuit de specifieke aard van het fonds bestaat er een lager dan gemiddelde gevoeligheid naar onverwachte ontwikkelingen vanuit de externe omgeving van het fonds.

2. Uitbestedingsrisico

Risico vanuit de uitvoering van werkzaamheden door anderen dan het fonds zelf.

Vanwege de omvang van het fonds is een groot deel van de activiteiten uitbesteed. De navolgende activiteiten laat het fonds door derden uitvoeren:

- Administratie (door Syntrus Achmea Pensioenbeheer)
- Vermogensbeheer (door F&C Vermogensbeheer en Syntrus Achmea Vastgoed)

Hiernaast laat het fonds zich op een aantal terreinen adviseren:

- Actuarieel (door Syntrus Achmea Pensioenbeheer)
- Compliance (door KPMG Integrity & Investigation Services)
- Vermogensbeheer (door Montae Bestuurscentrum)

Met alle uitvoerders en adviseurs heeft het fonds contracten en of Service Level Agreements afgesloten waarin de bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn opgenomen. Syntrus Achmea beschikt over een SAS 70 verklaring type 2. Alle contracten worden ook periodiek door het fonds geëvalueerd.

3. IT Risico

Risico vanuit de door het fonds gebruikte IT infrastructuur.

Door de aard van de organisatie is er geen sprake van een bedrijfskritische IT infrastructuur bij het fonds zelf. Bij uitvoerder en vermogensbeheerder worden deze risico's afgedekt door een veelheid van elkaar aanvullende maatregelen zoals bijvoorbeeld back-up & recovery procedures, logische & fysieke toegangsbeveiliging en testprocedures etc.

4. Integriteitsrisico

Risico vanuit het niet-integer handelen door (medewerkers van het) fonds.

Het pensioenfonds kent een gedragscode, waarvan de inhoud in overeenstemming is met de door de pensioenkoepels ontwikkelde gedragscode. Het fonds laat zich op het gebied van compliance bijstaan door KPMG Integrity & Investigation Services. Eventuele meldingen van bestuurders worden gedaan bij de Compliance officer. Deze rapporteert jaarlijks aan het bestuur.

5. Juridische risico's

Risico vanuit de niet (volledige) schriftelijke vastlegging van rechten en verplichtingen door het fonds en het risico van het niet voldoen aan fungerende wet- en regelgeving dan wel het niet tijdig onderkennen van veranderingen in de wet- en regelgeving.

Vanwege (1) het feit dat het hier gaat om een gesloten fonds en (2) de toezegging niet meer onderhevig is aan wijzigingen, liggen de rechten en verplichtingen vanuit het fonds naar deelnemers vast. Daarnaast heeft het fonds haar processen en procedures vastgelegd in de ABTN en bestaan met alle uitvoerders en adviseurs contracten waarin de rechten en plichten over en weer worden vastgelegd. Op de naleving van alle afspraken wordt door het bestuur van het fonds periodiek toegezien. Het fonds wordt op de hoogte gehouden van veranderingen in wet- en regelgeving door inbreng van bestuurders, de uitvoerder en de vermogensbeheerder.

4.1 Marktontwikkelingen

Terugblik op 2010

In 2010 heeft het economisch herstel verder vorm gekregen, zij het met de nodige horten en stoten. Met name de ontstane hoge overheidstekorten in de eurozone bezorgden de beleggers veel hoofdbreken. Dit speelde in het bijzonder voor Griekenland, maar ook de ontwikkeling van de overheidsfinanciën in landen als Ierland, Portugal, Spanje en Italië werd argwanend bekeken. Dit leidde gedurende 2010 tot een sterk oplopende rente voor staatsobligaties in die probleemlanden, omdat beleggers een hogere risicopremie eisten. Tegelijkertijd werden kernlanden als Duitsland, Frankrijk en Nederland gezien als vluchthaven, waardoor de renteniveaus aldaar juist een scherpe daling liet zien.

De autoriteiten hebben alles in het werk gesteld om het broze herstel op de markten niet te laten stagneren. Zo hebben de centrale banken, met de Federal Reserve (Fed) en de European Central Bank (ECB) voorop, een stimulerend beleid gevoerd door de korte rente op een zeer laag niveau te houden. Daarnaast toonde de Amerikaanse Fed zich actief met de aankondiging om op ongekend grote schaal staatsobligaties aan te kopen (tot \$ 600 mrd), waarmee de geldhoeveelheid fors wordt verruimd. Zodoende poogde de Fed om enerzijds de conjunctuur te stimuleren en anderzijds de inflatieverwachting te verhogen teneinde een deflatoire spiraal te voorkomen. Op kleinere schaal heeft de ECB ook staatsobligaties gekocht, vooral om de probleemlanden in het eurogebied te ondersteunen.

Hoewel de markten aanvankelijk sceptisch op het beleid van de Fed reageerden, is de stemming op de aandelenmarkten gedurende 2010 mede hierdoor wel verbeterd. Dit werd ook gevoed door conjunctuurindicatoren voor de VS en Europa. Het vertrouwen van producenten en consumenten, alsmede cijfers over de industriële productie en werkgelegenheidsgroei, toonden gaandeweg het jaar een opgaande lijn.

Onder impuls van een positiever conjunctuurbeeld en een verhoogd inflatierisico, liet de kapitaalmarktrente in de kernlanden van het eurogebied in het vierde kwartaal een duidelijke stijging zien. Daarmee werd de scherpe rentedaling van eerder in het jaar, ten dele gecorrigeerd. Zo daalde de Duitse 30-jarige staatsrente van ca. 4.2% begin 2010 naar een dieptepunt van 2.7% in september, om vervolgens weer te stijgen naar een niveau van 3.4% bij jaareinde.

De overheden in het eurogebied – vooral van de GIIPS landen – hebben zich gecommitteerd aan strenge bezuinigingen in de komende jaren. Dit sorteerde enig effect gelet op de stabilisatie tot lichte daling van de rentespreads eind 2010. Tegelijkertijd is wel duidelijk geworden dat bepaalde landen, zoals Griekenland, niet zullen ontkomen aan een herstructurering van de schuldpositie waardoor obligatiehouders uiteindelijk ook een deel van het gelag betalen.

4.2 Beleggingen in het verslagjaar

Onderstaande tabel laat de beleggingen in procenten zien van 2010 en 2009.

Categorie	Weging 31-12-2010	Norm 2010	Weging 31-12-2009	Norm 2009
Aandelen	24,8%	24,7%	23,2%	24,4%
Converteerbare Obligaties	8,0%	7,9%	7,5%	7,7%
Totaal zakelijke waarden	32,8%	32,6%	30,7%	32,1%
Obligaties (incl. Credits)	66,5%	67,4%	66,0%	64,7%
Deposito's	nvt	nvt	0,0%	3,2%
Kort vastrentend	nvt	nvt	0,2%	0,0%
Liquide middelen	0,7%	0,0%	3,1%	0,0%
Totaal vastrentende waarden	67,2%	67,4%	69,3%	67,9%
Totaal liquide portefeuille	74,0%	73,8%	71,8%	72,6%
<i>Minder liquide portefeuille</i>				
Hypotheke	6,4%	6,0%	6,2%	6,7%
Alternatieve investeringen	0,3%	0,3%	0,8%	3,0%
LDI	19,3%	19,9%	21,2%	17,7%
Totaal portefeuille	100%	100%	100%	100%

4.3 Rendement van de beleggingsportefeuille

Het rendement van de portefeuille wordt afgezet tegen een meetlat (de zogenaamde benchmark) om de resultaten te kunnen beoordelen. Het rendement van de totale portefeuille bedroeg in 2010 11,2%. De benchmark bedroeg 10,6%. In 2009 bedroeg de performance 13,6%.

In de tabel hieronder worden de absolute rendementen per categorie en van de totale portefeuille van 2010 en 2009 weergegeven.

Rendementen %	2010	2009
<i>Liquide portefeuille</i>		
Aandelen	10,3	32,7
Converteerbare Obligaties	10,0	38,4
Indirect onroerend goed	nvt	13,9
Obligaties (incl. Credits)	6,6	17,8
Deposito's	nvt	0,1
Kort vastrentend	0,5	0,9
Liquide middelen	0,0	0,0
Totaal Actieve Portefeuille	7,8	22,1
<i>Illiquide portefeuille</i>		
Hypotheke	5,9	0,9
Alternatieve investeringen	2,9	11,4
LDI	22,4	-6,3
<i>Totaal portefeuille</i>	11,2	13,6

4.4 Hypotheken 2010

De marktomstandigheden voor het beleggen in woninghypotheken waren in 2010 zeer gunstig. De marges op hypotheken zijn hoog gebleven als gevolg van de krapte op de kapitaalmarkt en de buffervereisten van banken. In 2010 heeft de overheid een aantal maatregelen genomen om de woningmarkt te stimuleren, zoals het verhogen van de kostengrens voor woninghypotheken met een Nationale Hypotheek Garantie. De zakelijke hypothekenmarkt kenmerkte zich in 2010 door een terughoudende financieringsmarkt.

Gedurende 2010 is voor zowel het Particuliere als het Zakelijke Hypotheekfonds een outperformance behaald. De outperformance van het Particuliere Hypotheekfonds wordt onder andere verklaard door de aanpassing van de risico-opslag ultimo september. Bij het Zakelijke Hypotheekfonds wordt de outperformance verklaard door het hogere effectieve rendement van het fonds ten opzichte van de benchmark.

4.5 Evaluatie van de beleggingsportefeuille

Ieder kwartaal wordt via de risicomonitor de portefeuille kritisch beoordeeld. Bij de ontwikkeling van het beleggingsplan wordt een groot aantal scenario's doorgerekend om de beleggingsportefeuille optimaal samen te stellen, afgestemd op het resultaat dat we willen bereiken en het risico dat wij willen lopen.

4.6 Z-score 2010

In 1998 is in de Wet betreffende verplichte deelneming in een bedrijfspensioenfonds (Wet bpf) een Vrijstellingsregeling opgenomen. De regeling geeft bedrijfsgenoten een aantal gronden voor vrijstelling van de verplichte deelname in een bedrijfspensioenfonds. Eén van deze gronden betreft de vrijstelling op basis van de beleggingsperformance. Deze vrijstellingsgrond is nader omschreven in artikel 5 Vrijstellingsregeling. Met name in artikel 5 lid 1a en lid 1b Vrijstellingsregeling wordt aangegeven dat vrijstelling kan worden verleend als niet is voldaan aan de eisen die worden gesteld aan het vaststellen van het beleggingsbeleid, de normportefeuille en de beleggingsperformance (z-score). Om na te gaan of bedrijfspensioenfonds zich aan deze eisen hebben gehouden kunnen derden op basis van artikel 5 lid 4 Vrijstellingsregeling het bestuur van een bedrijfspensioenfonds verzoeken om informatie over het beleggingsbeleid en het rendement aan hen te overleggen.

De z-score wordt ieder jaar berekend en laat het verschil zien tussen de behaalde opbrengst en de vooraf afgesproken opbrengst. Hoe hoger het positieve bedrag hoe beter de behaalde opbrengst was. Hoe lager het negatieve bedrag hoe slechter uiteraard.

Er wordt gerekend over het afgelopen jaar, maar omdat het wel eens een “slecht” jaar kon zijn geweest wordt ook gerekend over een periode van vijf jaar. Dit wordt de performancetoets genoemd.

De (voorlopige) z-score voor het jaar 2010 is vastgesteld op 0,49.

4.7 Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het fonds heeft het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) nadrukkelijk in haar beleggingsbeleid geïntegreerd. Daartoe wordt er rekening gehouden met wettelijke verplichtingen en maatschappelijke ontwikkelingen, zoals onder andere zijn vastgelegd in de Code Tabaksblat en de ‘Principles for Responsible Investment’ van de Verenigde Naties.

Op jaarbasis (en indien nodig frequenter) wordt door de vermogensbeheerder F&C een prioriteitenlijst samengesteld op basis van een combinatie van top down- (macro-economische risico's op het gebied van milieu, maatschappij en ondernemingsbestuur) en bottom up factoren (input van het fonds, mogelijkheid tot beïnvloeding en het belang in bepaalde ondernemingen). Tevens wordt een aantal criteria op het gebied van milieu, maatschappij en ondernemingsbestuur (ESG-criteria) vastgesteld.

Tegen deze achtergrond wordt binnen de beleggingsportefeuille door de vermogensbeheerder screening toegepast, actief gebruik gemaakt van het spreek- en stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen en een constructieve dialoog (‘engagement’) gezocht met ondernemingen in de portefeuille. Ten aanzien van screening hanteert het fonds een beleggingsbeleid waarbij producenten clusterbommen en landmijnen expliciet worden uitgesloten. Het beleid van stemmen en de ‘engagement’ wordt door de vermogensbeheerder verzorgd voor alle aandelenfondsen waarin het fonds is belegd (‘F&C responsible engagement overlay’). Over de resultaten van dit verantwoorde beleid wordt door F&C op kwartaalbasis verantwoording afgelegd.

Het fonds heeft F&C gevraagd het bovenstaande beleid in te vullen voor de door haar beheerde beleggingsfondsen.

Dit beleid wordt gekenmerkt door de volgende twee onderdelen:

- Het reo[®]-beleid
- Het uitsluiting beleid

4.8 Vooruitblik 2011

Onze vermogensbeheerder denkt dat in 2011 van een doorgaande hoge, maar iets afzwakkende groei in opkomende landen sprake zal zijn en een matige maar wel positieve groei in de Verenigde Staten en Europa. Vanaf ongeveer half 2011 ontstaat er een nieuw groeiherstel. De groei zal beter zijn dan gedacht wordt in Europa vanwege betere autoverkopen en een geleidelijk sneller aantrekkende huizenmarkt.

Het monetaire beleid zal zeer ruim blijven in Europa, de Verenigde Staten en Japan. Geen verhogingen van de korte rente in 2011 door de Europese Centrale Bank, de Amerikaanse Federal Reserve of de Bank of Japan. Ook in China zal een ruim monetair beleid worden toegestaan aldus F&C.

Balans per 31 december 2010 na bestemming van het saldo van baten en lasten (in eenheden van duizend euro)

ACTIVA		31 december 2010	31 december 2009
Beleggingen	(1)		
<i>Beleggingen voor risico pensioenfonds</i>			
Zakelijke waarden		70.920	65.164
Vastrentende waarden		217.862	220.778
Derivaten		261	-
		<u>289.043</u>	<u>285.942</u>
Vorderingen en overlopende activa	(2)		
Premies		95	28
Overige vorderingen		138	686
		<u>233</u>	<u>714</u>
Liquide middelen	(3)	<u>7.463</u>	<u>1.781</u>
		<u>296.739</u>	<u>288.437</u>
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	(4)		
Cumulatief verliessaldo		(13.170)	(14.103)
Weerstandsreserve		28.093	23.026
		<u>14.923</u>	<u>8.923</u>
Technische voorzieningen	(5)		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		279.724	277.807
Spaarfonds gemoedsbezwaarden		13	13
		<u>279.737</u>	<u>277.820</u>
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	(6)		
		32	40
Overige schulden en overlopende passiva	(7)	<u>2.047</u>	<u>1.654</u>
		<u>296.739</u>	<u>288.437</u>

Staat van baten en lasten over 2010 (in eenheden van duizend euro)

BATEN		2010	2009
Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)	(8)	317	(213)
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	(9)	31.132	34.044
		31.449	33.831
LASTEN			
Mutatie voorziening pensioenverplichting	(10)		
Rentetoevoeging		3.407	7.024
Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen		(15.095)	(9.218)
Onttrekkingen voor pensioenuitvoeringskosten		(1.815)	(1.091)
Wijziging marktrente		19.772	(5.411)
Wijzigingen uit hoofde van overdrachten van rechten		(6.724)	(2.902)
Schattingswijzigingen		2.424	17.502
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen		(52)	88
		1.917	5.992
Pensioenuitkeringen	(11)	15.257	9.826
Pensioenuitvoeringskosten	(12)	1.728	1.390
Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	(13)	(8)	(35)
Saldo overdracht van rechten	(14)	6.555	2.605
		25.449	19.778
Saldo van baten en lasten		6.000	14.053
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Cumulatief verliessaldo		933	17.807
Weerstandsreserve		5.067	(3.754)
		6.000	14.053

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2010

Inleiding

Het doel van de Stichting Vroegpensioenfonds Technische Groothandel, statutair gevestigd te Amsterdam (hierna 'het fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van vroegpensioenuitkeringen. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de Vroegpensioenregeling van de in branche Technische Groothandel verplicht gestelde aangesloten werkgevers.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610.

Alle bedragen zijn vermeld in euro's x 1.000.

Schattingswijziging voorziening pensioenverplichtingen

De publicaties van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Actuarieel Genootschap (hierna: AG) begin 2010 gaven een wijziging aan van de voorzienbare trend in overlevingskansen.

Op 30 augustus 2010 heeft het AG de nieuwe prognosetafels gepubliceerd. Dit heeft geleid tot een aanvullende opslag van de voorziening pensioenverplichting van 0,87% (€ 2.424). De aanvullende verhoging is bepaald per 1 januari 2010. Dit resultaat is via de Staat van Baten en Lasten als 'schattingswijzigingen' in het verslagjaar verantwoord.

Rubriceringswijzigingen

Met betrekking tot diverse posten in de jaarrekening vindt in 2010 een andere uitsplitsing of samenvoeging plaats, die het inzicht in de jaarrekening bevordert. De vergelijkende cijfers zijn voor vergelijkingsdoelen aangepast.

De belangrijkste rubriceringswijziging is dat met ingang van boekjaar 2010 de categorie overige baten en overige lasten niet meer wordt gebruikt. Hieronder is opgenomen op welke wijze de diverse overige baten en lasten met ingang van 2010 worden verwerkt inclusief de financiële omvang van 2009. De vergelijkende cijfers zijn aangepast. Dit heeft geen invloed op het vermogen en resultaat, de vergelijkende cijfers zijn voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

<i>Omschrijving post</i>	<i>Verwerkingswijze 2009</i>	<i>Verwerkingswijze 2010</i>	<i>Omvang 2009</i>
Mutaties inzake voorziening premiedebiteuren	Overige lasten	Premiebaten	(104)

Grondslagen voor balanswaardering en resultaatbepaling

Algemeen

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeden en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta

De jaarrekening luidt in euro's. De euro is tevens de functionele valuta van het fonds. Transacties in vreemde valuta worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de functionele valutakoers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de functionele valutakoers op de balansdatum.

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling danwel de omrekening van monetaire posten in vreemde valuta, worden verwerkt in de staat van baten en lasten.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengst in de staat van baten en lasten opgenomen.

Grondslagen voor balanswaardering

Algemeen

De activa en passiva zijn, voor zover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

1 Beleggingen

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd tegen actuele waarde.

Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen actuele waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingsfondsen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die soort beleggingen.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. Met ingang van dit boekjaar zijn de derivatenposities opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

De liquide middelen die deel uitmaken van de onderliggende fondsen in aandelen, vastrentende waarden en vastgoed zijn bij de betreffende beleggingscategorie vermeld. Conform de aanbeveling van de Raad voor de Jaarverslaggeving worden participaties met een beleggingskarakter niet aangemerkt als een groepsmaatschappij en/ of deelneming.

Actuele waarde

De beleggingen van het pensioenfonds worden nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen de actuele waarde per balansdatum. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen, of afgeleide van marktnoteringen. Echter bepaalde instrumenten, zoals participaties in hypotheek en bepaalde derivaten zijn gewaardeerd door gebruik te maken van waarderingsmodellen en -technieken. Het is gebruikelijk en mogelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde.

Zakelijke waarden

Aandelen

Aandelen, waaronder tevens converteerbare obligaties zijn begrepen, worden gewaardeerd tegen de beurskoers. Voor niet ter beurze genoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Obligaties

Obligaties worden gewaardeerd tegen de beurskoers. Voor niet ter beurze genoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Participaties in hypotheek

Hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De actuele waarde is berekend door middel van de "discounted cash flow"-methode (hierna: DCF-model). Bij de actuele waarde berekening is uitgegaan van een aantal parameters c.q. veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en de verwachte kasstroom. De disconteringsvoet bestaat uit een basisrente gelijk aan de euroswapcurve plus opslagen voor type onderpand, soort financiering en risicocategorie. De verwachte kasstroom is de te ontvangen rente en aflossing op basis van het gewogen gemiddelde moment van ontvangst inclusief het vervroegd aflossingsrisico. De gehanteerde parameters in het DCF-model zijn ultimo boekjaar geactualiseerd.

Deposito's

Deposito's worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voor deposito's is het verschil tussen actuele waarde en nominale waarde in het algemeen gering.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen actuele waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

2 Vorderingen en overlopende activa

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Voor zover noodzakelijk is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

3 Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.

4 Stichtingskapitaal en reserves

Cumulatief verliessaldo

Deze reserve is dat deel van het vermogen dat resteert nadat via de resultaatbestemming de vereiste reserves, waaronder de weerstandsreserve, op het gewenste niveau zijn gebracht.

In geval van een positieve post wordt deze post gepresenteerd als algemene reserve, deze dient ter opvang van tegenvallers anders dan waarvoor een specifieke reserve respectievelijk voorziening is getroffen.

Indien er sprake is van een negatieve post als gevolg van negatieve resultaten in dit jaar en/ of voorgaande jaren wordt deze reserve als cumulatief verliessaldo verwerkt, dit wordt gepresenteerd als (negatief) onderdeel van het eigen vermogen.

Het streven is om een reserve aan te houden die minimaal gelijk is aan het gesteld vereist eigen vermogen op basis van het Financieel Toetsingskader. Het gesteld vereist vermogen wordt bepaald op basis van de standaardmethode voorgeschreven door DNB. Er is geen sprake van een maximering van de algemene reserve.

Weerstandsreserve

Er wordt een weerstandsreserve aangehouden om tegenvallende beleggingsopbrengsten te kunnen opvangen.

De hoogte van de weerstandsreserve is minimaal gelijk aan nul en maximaal gelijk aan de grens die in het Financieel Toetsingskader is gesteld voor het vereist vermogen (dit jaar gelijk aan het vereist vermogen).

5 Technische Voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen is vastgesteld op basis van de contante waarde van de tot en met de balansdatum door de deelnemers verworven aanspraken.

Rekenrente

Als rekenrente wordt de markrente gehanteerd. De markrente komt overeen met de rente termijnstructuur ultimo boekjaar zoals deze door DNB is gepubliceerd.

Toegepaste sterftegrondslagen

De sterftekans zijn ontleend aan de AG prognosetafel GBM/GBV 2010-2060, starttafel 2008-2013, waarbij een correctie op basis van ervaringssterfte wordt toegepast.

Opslagpercentage toekomstige kosten

Voor de toekomstige kosten met betrekking tot de administratie en uitbetaling van de pensioenen na ingang, zijn de netto pensioenverplichtingen verhoogd met 9%.

De voorziening pensioenverplichtingen is gebaseerd op de aanspraken per balansdatum inclusief indexatie per 1 januari volgend op de balansdatum.

Verzwarende overlevingstafels

De overlevingstafel is primo 2010 gewijzigd van AG prognosetafel 2000-2050 naar AG prognosetafel 2010-2060 en tevens is de ervaringssterfte gewijzigd naar de Towers Watson 2010 ervaringssterfte.

6 Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

Pensioensparen

Pensioensparen is een verzekering van aanvullend pensioensparen voor levenslang ouderdomspensioen.

Het opgebouwde kapitaal pensioensparen wordt gevormd door middel van het beschikbare premiestelsel.

7 Overige schulden en overlopende passiva

Alle schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

41

Grondslag kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

8 Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Hieronder zijn opgenomen de over het boekjaar in rekening gebrachte en te brengen premies en koopsommen.

9 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Directe beleggingsopbrengsten

De directe beleggingsopbrengsten hebben betrekking op opbrengsten uit beleggingsfondsen, interest en dividenden onder aftrek van de aan de beleggingen toe te rekenen kosten, alsmede de huren verminderd met de exploitatiekosten.

Indirecte beleggingsopbrengsten

De indirecte beleggingsopbrengsten hebben betrekking op gerealiseerde en ongerealiseerde waardeinstijgingen of waardedalingen.

10 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 1,303% (2009: 2,544%)

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijzigingen uit hoofde van overdrachten van rechten

Onder dit hoofd zijn de actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten opgenomen.

Overige mutaties

De onder dit hoofd opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op de actuariële kanssystemen.

11 Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen de door het fonds in het boekjaar verstrekte uitkeringen.

12 Pensioenuitvoeringskosten

Hieronder zijn opgenomen de door het fonds in het boekjaar toe te rekenen werkelijke kosten.

13 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

Deze zijn berekend op basis van de voor de balansposten gehanteerde grondslagen.

14 Saldo overdrachten van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken.

Risicobeheer en derivaten

Continuïteit van het fonds

In 2009 heeft het bestuur een onderzoek laten uitvoeren naar de toekomstmogelijkheden van het fonds. Hierbij stond de vraag centraal waar het kantelpunt ligt, waarna de kosten te hoog zullen zijn om als zelfstandig fonds te kunnen blijven voortbestaan. Als conclusie gold dat dit rond het jaar 2020 zal liggen en dat het momenteel gezien de lage dekkingsgraad weinig zin heeft om te onderzoeken of onderbrenging in een verzekerde regeling soelaas biedt. Wel heeft het bestuur besloten om de komende jaren zo “lean and mean” als mogelijk te opereren.

In het jaarverslag is ingegaan op de risico's die het pensioenfonds loopt en op het beleid dat wordt gevoerd om deze risico's te beperken. Onderstaand treft u kwantitatieve risico-informatie aan.

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor eventuele toeslagen op opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het tekort op FTK-grondslagen is als volgt:

	<i>31 dec. 2010</i>	<i>31 dec. 2009</i>
	<i>EUR</i>	<i>EUR</i>
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK-waardering) (incl Spaarfonds gemoedsbezwaarden)	(a) 279.737	277.820
Buffers:		
S1 Renterisico	7.819	-
S2 Risico zakelijke waarden	17.489	17.209
S3 Valutarisico	119	
S4 Grondstoffenrisico		-
S5 Kredietrisico	8.506	4.912
S6 Verzekeringstechnisch risico	14.599	14.488
Diversificatie-effect	<u>(20.439)</u>	<u>(13.583)</u>
Totaal S (vereiste buffers)	(b) 28.093	23.026
Vereist vermogen (art. 132 Pensioenwet)	(a+b) 307.830	300.846
Aanwezig vermogen (Totaal activa – schulden)	<u>294.660</u>	<u>286.743</u>
Tekort	<u>(13.170)</u>	<u>(14.103)</u>

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de feitelijke asset mix in de evenwichtssituatie.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- Beleggingsbeleid
- Herverzekeringsbeleid
- Toeslagverleningsbeleid

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)-risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het prijs(koers)risico, valutarisico en het renterisico. De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen zoals vastgelegd in het beleggingsplan. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst door vermogensbeheerders in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall-marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop kan het prijrisico worden gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

Voor de diversificatie inzake het soort belegging (zakelijke waarde, vastrentend en dergelijke) verwijzen wij naar de jaarrekening. Tevens verwijzen wij naar de diverse overige tabellen in deze risicoparagraaf waarin wordt aangegeven hoe de beleggingsportefeuille is gediversificeerd naar sector en regio.

Valutarisico

Valutarisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van de waarde van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Het totaalbedrag dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo jaar circa 36% (2009: 34%) van de beleggingsportefeuille en is voor 100% (2009: 100%) afgedekt door de euro.

De valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Voor	Discretionaire valuta- derivaten	2010 Valuta- derivaten deel van de beleggingspool	Nettopositie (na)	2009 Nettopositie (na)
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
EUR	186.134	18.080	84.273	288.487	286.113
GBP	9.169	0	(9.251)	(82)	(19)
JPY	1.003	0	(1.004)	(1)	(8)
USD	77.782	(18.080)	(66.656)	(6.954)	(8.734)
Overige	14.955	0	(7.362)	7.593	7.731
	289.043	0	0	289.043	285.083

Een restrisico betreft de categorie overige valuta; deze valuta betreffen valuta in opkomende markten en/of hebben een correlatie met de USD. Het bestuur heeft besloten om deze risico's niet af te dekken.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden (exclusief deposito's) en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

	31 december 2010		31 december 2009	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
	EUR		EUR	
Duration van de vastrentende waarden (excl. derivaten)	216.566	5,2	213.587	5,2
Duration van de credits (excl. derivaten)	106.138	5,4	118.535	4,0
Duration van de vastrentende waarden (incl. derivaten)	216.566	17,2	213.587	16,2
Duration van de (nominale) pensioenverplichtingen	279.724	12,8	277.807	12,8

* betreft een geschatte waarde

Op balansdatum is de duration van de vastrentende waarden (excl. derivaten) aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt, de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit is gebeurd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul). Ook heeft het fonds swaptions gekocht. Het fonds krijgt het recht om gedurende een lange periode in de toekomst een vaste lange rentetarief te ontvangen, door middel van een rente swap, het is vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en het fonds betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het pensioenfonds aan de tegenpartij betaalt. Met een swaption kan het pensioenfonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit-, tegenpartij- en juridisch risico).

Het pensioenfonds heeft als strategisch uitgangspunt meer dan 75% van het renterisico af te dekken door middel van LDI pools en de euro vastrentende waarden beleggingen. Hierbij is er voor gekozen om het matchpercentage voor de kortlopende buckets (buckets 1-5) te verhogen tot circa 100%. Voor de langer lopende buckets (buckets 6-10) is gekozen om het huidige match percentage te handhaven

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	2010	2009
	EUR	EUR
< 1 jaar	42.540	25.591
1 – 5 jaar	52.955	56.535
5 – 10 jaar	121.071	131.461
	<u>216.566</u>	<u>213.587</u>

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingsnormen bij hypothecaire geld-leningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementsysteem functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

In de onderstaande tabel wordt de verdeling van de beleggingen naar sector weergegeven:

	2010	2009
	EUR	EUR
Overheidsinstellingen	71.041	68.887
Beleggingsinstellingen	854	368
Financiële instellingen	136.074	107.680
Handel- en industriële bedrijven	52.195	79.558
Nutsbedrijven	3.871	9.020
Vastgoed	1.159	679
Andere instellingen	23.849	18.891
	<u>289.043</u>	<u>285.083</u>

De verdeling naar regio is weergegeven in onderstaande tabel:

	2010	2009
	EUR	EUR
Mature markets	255.865	260.690
Emerging markets	20.077	17.118
Andere	13.101	7.275
	<u>289.043</u>	<u>285.083</u>

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	EUR	2010	EUR	2009
		%		%
AAA	47.765	22,0	58.711	27,5
AA	40.143	18,5	36.400	17,0
A	34.349	15,9	32.932	15,4
BBB	27.974	12,9	28.400	13,3
<BBB	23.327	10,8	22.322	10,5
GEEN RATING*	43.008	19,9	34.823	16,3
	<u>216.566</u>	<u>100</u>	<u>213.587</u>	<u>100</u>

* Betreft nagenoeg geheel hypotheek, derivaten en incurante obligaties.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Inzake het liquiditeitsrisico kan het volgende worden gemeld:

Uit 2010 zijn er voldoende obligaties, die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

Het belangrijkste actuariële risico is het risico van langlevens. Dit risico wordt door het fonds in eigen beheer gehouden.

Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van de AG prognosetafel 2010-2060, waarbij een correctie op basis van ervaringssterfte wordt toegepast, is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen. Door gebruik te maken van de nieuwe AG-prognosetafel 2010-2060 is rekening gehouden met het feit dat de levensverwachting sterker is toegenomen dan was voorzien in de vorige prognosetafel.

Toeslagverleningsrisico (actuariële risico's)

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om toeslagen op het pensioen te verlenen. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toezegging voor toekomstige toeslagverlening voorwaardelijk is.

Ultimo 2010 bedraagt de nominale dekkinggraad op basis van FTK 105% (31 december 2009: 103%).

Nominale dekkinggraad	Toeslagverlening
Lager dan de vereiste FTK dekkinggraad	nee
Hoger dan vereiste FTK dekkinggraad	volledig (waarbij de nominale dekkinggraad na toeslagverlening niet lager mag zijn dan de vereiste FTK dekkinggraad, in dit geval vindt gedeeltelijke toeslagverlening plaats)

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Dit betreft per 31 december de volgende posten:

	2010	2009
	EUR	EUR
Republiek Frankrijk	12.002	7.926
Federale republiek Duitsland	15.054	16.250
Republiek Italië	17.034	17.864
JP Morgan	-	20.293
Koninkrijk der Nederlanden	6.397	-
	50.487	62.333

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Overige niet-financiële risico's

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het fonds gebruikt derivaten hoofdzakelijk om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken. Een van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Bovendien geldt dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met onderpand.

Gebruik kan worden gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- ▶ Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.
- ▶ Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- ▶ Swaption: hiermee kan tijdelijk het risico van een verdere rentedaling worden afgedekt. Het fonds betaalt hiervoor een premie. Bij het afsluiten van een swaption kunnen mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeits-, tegenpartij- en juridisch risico).

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per:

31 december 2010

<i>Type contract</i>	<i>Instrument</i>	<i>Expiratie- datum</i>	<i>Contract- omvang</i>	<i>Actuele waarde Activa</i>	<i>Actuele waarde Passiva</i>
			<i>EUR</i>	<i>EUR</i>	<i>EUR</i>
FFX forward	Currency USD	31-01-2011	18.080	18.341	18.080
				18.341	18.080

31 december 2009

<i>Type contract</i>	<i>Instrument</i>	<i>Expiratie- datum</i>	<i>Contract- omvang</i>	<i>Actuele waarde Activa</i>	<i>Actuele waarde Passiva</i>
			<i>EUR</i>	<i>EUR</i>	<i>EUR</i>
FFX forward	Currency USD	08-01-2010	2.377	2.377	2.491
FFX forward	Currency USD	08-01-2010	15.822	15.822	16.567
				18.199	19.058

1. BELEGGINGEN

Beleggingen voor risico pensioenfonds

	Stand per 1 januari	Aankopen, investerings en verstrekking	Voor- en nadelige verschillen	Verkopen en aflossingen	Stand per 31 december
<i>Zakelijke waarden</i>					
Aandelen	65.164	5.649	6.184	(6.077)	70.920
	<u>65.164</u>	<u>5.649</u>	<u>6.184</u>	<u>(6.077)</u>	<u>70.920</u>
<i>Vastrentende waarden</i>					
Obligaties	135.480	79.536	9.015	(81.959)	142.072
Participaties in hypotheke	17.765	500	267		18.532
Deposito's	7.191			(5.895)	1.296
LDI Pools	60.342	4.452	15.290	(24.122)	55.962
	<u>220.778</u>	<u>84.488</u>	<u>24.572</u>	<u>(111.976)</u>	<u>217.862</u>
<i>Derivaten</i>					
Valutaderivaten	(859)	2.697	(1.577)		261
	<u>(859)</u>	<u>2.697</u>	<u>(1.577)</u>	<u>-</u>	<u>261</u>
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	<u>285.083</u>	<u>92.834</u>	<u>29.179</u>	<u>(118.053)</u>	<u>289.043</u>
Derivaten met een negatieve waarde	<u>859</u>				<u>-</u>
Beleggingen zoals opgenomen op de activazijde van de balans	<u>285.942</u>				<u>289.043</u>

 Uitsplitsing actuele waarde naar waarderingsmethode

Op basis van de stand ultimo boekjaar kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderings modellen en technieken	Totaal
<i>31 december 2010</i>				
Aandelen	-	70.920	-	70.920
Obligaties	-	142.072	-	142.072
Participaties in hypotheke	-	-	18.532	18.532
Deposito's	1.296	-	-	1.296
LDI Pools	-	55.962	-	55.962
Derivaten	-	-	261	261
Totaal	1.296	268.954	18.793	289.043
<i>31 december 2009</i>				
Aandelen	-	65.164	-	65.164
Obligaties	-	135.480	-	135.480
Participaties in hypotheke	-	-	17.765	17.765
Deposito's	7.191	-	-	7.191
LDI Pools	-	60.342	-	60.342
Derivaten	-	-	(859)	(859)
Totaal	7.191	260.986	16.906	285.083

De gegevens zoals opgenomen in de tabel 2009 zijn gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2009 om deze vergelijkbaar te maken met de tabel per 31 december 2010.

	2010	2009
ZAKELIJKE WAARDEN		
Aandelen		
Participaties aandelenfondsen	52.875	47.188
Niet-officieel genoteerde aandelen	18.045	17.976
Totaal aandelen	70.920	65.164
Totaal zakelijke waarden	70.920	65.164
VASTRENTENDE WAARDEN		
Obligaties		
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties in obligatiefondsen	142.072	135.480
Totaal obligaties	142.072	135.480
Participaties in hypotheek		
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties in hypotheekfondsen	18.137	17.333
Kortlopende vorderingen inzake participaties in hypotheek	394	308
Liquide middelen inzake participaties in hypotheek	1	124
Totaal participaties in hypotheek	18.532	17.765
Deposito's	1.296	7.191
LDI Pools		
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties in LDI Pools	55.962	60.342
Totaal LDI Pools	55.962	60.342
Totaal vastrentende waarden	217.862	220.778
Derivaten		
Derivaatcontracten kunnen zowel een positieve als een negatieve waarde hebben. Hieronder zijn de contracten uitgesplitst naar contracten met een positieve en negatieve waarde.		
De derivaten met een negatieve waarde ultimo boekjaar zijn opgenomen onder de overige schulden.		
<i>Valutaderivaten</i>		
Positieve waarde	261	-
Negatieve waarde	-	(859)
Saldo	261	(859)
Totaal derivaten	261	(859)
Totaal beleggingen risico pensioenfondsen	289.043	285.942

	2010	2009
2. VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA		
Premies		
Aan het eind van het boekjaar vastgestelde nog te ontvangen premies	98	162
Voorzieningen tegen verlies op premievorderingen	(18)	(134)
	<u>80</u>	<u>28</u>
Nader vast te stellen volgend boekjaar	15	-
	<u>95</u>	<u>28</u>
Overige vorderingen		
<i>Pensioenen</i>		
Uitkeringen	-	7
Waardeoverdrachten	138	180
	<u>138</u>	<u>187</u>
<i>Diverse vorderingen</i>		
Administratiekosten	-	499
	<u>-</u>	<u>499</u>
Totaal overige vorderingen	<u>138</u>	<u>686</u>
3. LIQUIDE MIDDELEN		
Liquide middelen		
Rekening courant Staalbankiers	2.463	1.781
Spaarrekening ABN Amro bank	5.000	-
Totaal liquide middelen	<u>7.463</u>	<u>1.781</u>

4. STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES

Solvabiliteit en dekkingsgraad

	<i>EUR</i>	<i>%</i>	<i>EUR</i>	<i>%</i>
Aanwezig eigen vermogen	14.923	105,3%	8.923	103,2%
Minimaal vereist eigen vermogen	11.189	104,0%	11.112	104,0%
Vereist eigen vermogen	28.093	110,0%	23.026	108,3%
Dekkingsgraad		105,3%		103,2%

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totaal activa -/- overige schulden) / Technische voorzieningen.

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als vermogenstekort.

Voor de berekening van het vereiste eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van een standaard model.

Per 31 december 2010 voldoet het fonds wel aan de wettelijke normen met betrekking tot het minimum vereist eigen vermogen. Ultimo 2008 voldeed het fonds niet aan de wettelijke normen met betrekking tot het minimum vereist vermogen. Door het bestuur is naar aanleiding van het niet voldoen aan de wettelijke normen ultimo 2008 hiervan melding gemaakt bij de toezichthouder DNB en in 2009 is een korte- en lange termijnherstelplan ingediend. Op 9 september 2009 heeft het bestuur een brief naar de DNB gestuurd waarin wordt verwacht dat eind 2013 (na 5 jaar) de dekkingsgraad 104,3 bedraagt en na 15 jaar 113,8%. Hierbij is echter geen rekening gehouden met de huidige hogere dekkingsgraad ultimo 2010. Dit herstelplan is goedgekeurd door DNB. Hieronder worden de ontwikkelingen met betrekking tot de dekkingsgraad en het herstelplan toegelicht.

Ontwikkelingen 2010 met betrekking tot de dekkingsgraad en het herstelplan

In 2010 heeft de dekkingsgraad zich ten opzichte van het herstelplan als volgt ontwikkeld:

	<i>Herstelplan 2010</i>	<i>Werkelijk 2010</i>
Dekkingsgraad per 1 januari 2010	94,7	103,2
<i>Sturingsmiddelen</i>		
Uitkeringen	-0,3	0,2
Beleggingen:	2,6	10,1
	2,3	10,3
<i>Overige effecten</i>		
Rentetermijnstructuur	0	-6,9
Overige	1,1	-1,3
	1,1	-8,2
Dekkingsgraad per 31 december 2010	98,1	105,3

	2010	2009
Cumulatief verliessaldo		
Stand per 1 januari	(14.103)	(31.910)
<i>Mutaties</i>		
Bestemming van het saldo van baten en lasten	933	17.807
Stand per 31 december	<u>(13.170)</u>	<u>(14.103)</u>
Weerstandsreserve		
Stand per 1 januari	23.026	26.780
<i>Mutaties</i>		
Bestemming van het saldo van baten en lasten	5.067	(3.754)
Stand per 31 december	<u>28.093</u>	<u>23.026</u>

5. TECHNISCHE VOORZIENINGEN

Voorziening pensioenverplichting voor risico van het pensioenfonds		
Stand per 1 januari	277.807	271.815
<i>Mutaties</i>		
Rentetoevoeging	3.407	7.024
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	(15.095)	(9.218)
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	(1.815)	(1.091)
Wijziging marktrente	19.772	(5.411)
Wijzigingen uit hoofde van waardeoverdrachten	(6.724)	(2.902)
Schattingswijzigingen	2.424	17.502
Wijzigingen overige actuariële uitgangspunten	(52)	88
Totaal mutaties	<u>1.917</u>	<u>5.992</u>
Stand per 31 december	<u>279.724</u>	<u>277.807</u>

Hieronder is een uitsplitsing van de opbouw van de technische voorziening voor risico pensioenfonds naar aantal en omvang op basis van de soort deelnemer.

	Aantal	€	Aantal	€
Pensioengerechtigden	2.324	18.345	1.758	17.163
Gewezen deelnemers	49.509	261.379	57.192	260.644
Totaal	<u>51.833</u>	<u>279.724</u>	<u>58.950</u>	<u>277.807</u>
Spaarfonds gemoedsbezwaarden				
Stand per 1 januari		13		13
<i>Mutaties</i>		-		-
Stand per 31 december		<u>13</u>		<u>13</u>

	2010	2009
6. VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN VOOR RISICO DEELNEMERS		
Stand per 1 januari	40	75
<i>Mutaties</i>		
Rendementstoevoeging	1	-
Uitkeringen en onttrekkingen	(9)	(35)
	<u>(8)</u>	<u>(35)</u>
Stand per 31 december	<u>32</u>	<u>40</u>
7. OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA		
Overige schulden		
<i>Te verrekenen premies</i>		
Vastgestelde nog te verrekenen premies	10	18
Verschuldigd wegens te hoog vastgestelde premies	-	234
	<u>10</u>	<u>252</u>
<i>Pensioenen</i>		
Belastingen en sociale lasten	811	324
Uitkeringen	648	10
	<u>1.459</u>	<u>334</u>
<i>Derivaten</i>		
Valutaderivaten risico pensioenfonds	-	859
	<u>-</u>	<u>859</u>
<i>Kosten</i>		
Administratiekosten	381	-
Advies- en controle kosten	35	40
Beleggingskosten	157	148
Overige	5	21
	<u>578</u>	<u>209</u>
Totaal overige schulden	<u>2.047</u>	<u>1.654</u>

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Alle bedragen zijn vermeld in euro x 1.000.

Administratiekosten

Inzake het voeren van de administratie van het fonds is een langlopende administratieovereenkomst met Syntus Achmea Pensioenbeheer.

De overeenkomst is voor 5 jaar aangegaan tenzij het fonds de overeenkomst voor het einde van het boekjaar, per aangetekende brief opzegt met inachtneming van een opzegtermijn van 12 maanden.

De jaarlijkse kosten variëren en zijn afhankelijk van de hoeveelheid werkzaamheden, maar bedragen ca. € 1.100.

Vermogensbeheerkosten

Het fonds heeft met de vermogensbeheerder F&C Netherlands BV een vernieuwde beheerovereenkomst afgesloten in 2010.

De jaarlijkse kosten variëren, maar bedragen ca. € 650.

Derivaten

Voor de contract omvang van de derivaten wordt verwezen naar de toelichting behorende tot de jaarrekening 2010 paragraaf “specifieke financiële instrumenten (derivaten)”.

Voorwaardelijke inhaaltoeslag

Het pensioenfonds had per 31 december 2010 een achterstand bij de voorwaardelijke toeslagen van 13,1%, opgebouwd in de periode dat de ambitie eruit bestond om in het toeslagbeleid de loonindex van de bedrijfstak te volgen. Vanwege de kredietcrisis en het daardoor ontstane dekkingstekort, heeft het bestuur van de stichting een herstelplan opgesteld dat er tot en met 2017 in ieder geval niet voorziet in het verlenen van toeslagen. Daarom heeft het bestuur in november 2010 besloten de ambitie aan te passen. Er is inmiddels geen gerichte ambitie voor toeslagverlening meer.

8. PREMIEBIJDAGEN (VAN WERKGEVERS EN WERKNEMERS)

	Werkgevers- gedeelte	Werknemers gedeelte	2010	2009
Periodieke premies				
- Verplichte verzekering	191	(6)	215	(109)
	191	(6)	215	(109)
Mutaties inzake voorziening premievorderingen			102	(104)
			317	(213)

9. BELEGGINGSRESULTATEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds 2010

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Aandelen	1.790	6.184	(169)	7.805
Vastrentende waarden	828	24.572	(519)	24.881
Derivaten	-	(1.577)	-	(1.577)
Overige beleggingen	16	-	-	16
Overig	7	-	-	7
	2.641	29.179	(688)	31.132

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds 2009

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	697	(14)	683
Aandelen	5.155	10.250	(145)	15.260
Vastrentende waarden	640	16.919	(395)	17.164
Derivaten	-	935	-	935
Overige beleggingen	17	-	-	17
Overig	(15)	-	-	(15)
	5.797	28.801	(554)	34.044

	2010	2009
Zakelijke waarden		
Vastgoedbeleggingen	-	683
Aandelen	7.805	15.260
	7.805	15.943
Vastrentende waarden		
Obligaties	8.550	19.848
Participaties in hypotheekfondsen	1.041	152
Deposito's	-	6
LDI-Pools	15.290	(2.842)
	24.881	17.164
Derivaten		
Valutaderivaten	(1.577)	935
	(1.577)	935
Overige Beleggingen		
Liquiditeiten vermogensbeheer	16	17
	16	17
Overig		
Opbrengst liquide middelen	7	17
Overige opbrengsten	-	(32)
	7	(15)
Totaal beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	31.132	34.044

	2010	2009
10. MUTATIE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN		
Rentetoevoeging		
Interesttoevoeging voorziening pensioenverplichtingen tegen rekenrente 1,303% (2009: 2,544%)	3.407	7.024
Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen		
Onttrekking uit de voorziening pensioenverplichtingen en pensioenuitkeringen	(15.095)	(9.218)
Onttrekkingen voor pensioenuitvoeringskosten		
Vrijval excassokosten voorziening voor pensioenverplichtingen	(1.815)	(1.091)
Wijziging marktrente		
De voorziening pensioenverplichting wordt gewaardeerd op basis van de rentetermijnstructuur	19.772	(5.411)
Wijzigingen uit hoofde van overdrachten van rechten		
Uitgaande waardeoverdrachten actuariael	(6.724)	(2.902)
Schattingswijzigingen		
Aanpassing opslag toekomstige kosten	2.424	17.502
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen		
Resultaat op sterfte	(222)	(11)
Resultaat op mutaties	170	99
	<u>(52)</u>	<u>88</u>
	1.917	5.992
11. PENSIOENUITKERINGEN		
Vroegpensioen	13.291	9.822
<i>Overige uitkeringen:</i>		
- Afskoop wegens gering bedrag	1.966	4
	<u>1.966</u>	<u>4</u>
	15.257	9.826

	2010	2009
12. PENSIOENUITVOERINGSKOSTEN		
Aandeel administratiekosten Syntrus Achmea Pensioenbeheer		
Boekjaar	1.561	1.074
Vorig boekjaar	39	100
	<u>1.600</u>	<u>1.174</u>
Andere kosten:		
Advieskosten	96	117
Honoraria accountant	6	16
Bestuurskosten	32	41
Incassokosten	(16)	-
Overige kosten	10	42
	<u>128</u>	<u>216</u>
	<u>1.728</u>	<u>1.390</u>
Bestuurdersbeloning		
De beloning aan bestuurders bedraagt	<u>27</u>	<u>33</u>
Het fonds heeft geen personeel in dienst. De beheersactiviteiten worden op basis van een uitvoeringsovereenkomst verricht door personeel in dienst van Syntrus Achmea Pensioenbeheer dan wel vermogensbeheerder.		
Honoraria accountant		
De externe accountant is KPMG Accountants N.V.		
Op grond van artikel 382a Titel 9 Boek 2 BW is de vermelding van de honoraria van de accountant als volgt:		
Onderzoek van de jaarrekening	6	16
	<u>6</u>	<u>16</u>
Het onderzoek van de jaarrekening omvat zowel de wettelijke controle van de statutaire jaarrekening als de verslagstaten in het kader van de Pensioenwet.		
13. MUTATIE PENSIOENVERPLICHTINGEN VOOR RISICO DEELNEMERS		
Mutatie voorziening voor risico deelnemers	(8)	(35)
	<u>(8)</u>	<u>(35)</u>
14. SALDO OVERDRACHT VAN RECHTEN		
Uitgaande waardeoverdrachten overdrachtsom individueel	6.555	2.605
	<u>6.555</u>	<u>2.605</u>

Kasstroomoverzicht (bedragen x 1000 euro)

62

	Boekjaar			Vorig boekjaar		
	Ontvangsten	Uitgaven		Ontvangsten	Uitgaven	
Kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten						
Premies van werkgevers en werknemers	8		8	29		29
Van verzekeraars ontvangen uitkeringen	-		-			-
Overdrachten van rechten	-	6.513	(6.513)		2.895	(2.895)
Pensioenuitkeringen		14.125	(14.125)		9.781	(9.781)
Betaalde premies herverzekering		-	-			-
Pensioenuitvoeringskosten		869	(869)		1.866	(1.866)
Overige activiteiten	-					
Kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten	8	21.507	(21.499)	29	14.542	(14.513)
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten						
<i>Ontwikkeling</i>						
<i>Zakelijke waarden</i>						
Onroerende zaken	-	-	-	7.924		7.924
Aandelen	6.077	5.649	428	35.732	33.040	2.692
<i>Vastrentende waarden</i>						
Obligaties	81.959	79.536	2.423	21.566	20.671	895
Hypothecaire leningen	-	414	(414)		634	(634)
Leningen op schuldbekentenis	-	-	-			-
Deposito's	5.895	-	5.895		5.756	(5.756)
Overige vastrentende waarden	24.122	4.452	19.670			-
<i>Derivaten</i>						
Derivaten	-	2.697	(2.697)			-
<i>Overige beleggingen</i>						
Overige beleggingen	-	-	-			-
<i>Subtotaal ontwikkeling portefeuille</i>	<i>118.053</i>	<i>92.748</i>	<i>25.305</i>	<i>65.222</i>	<i>60.101</i>	<i>5.121</i>
<i>Opbrengsten portefeuille</i>						
<i>Zakelijke waarden</i>						
Onroerende zaken	-		-	(18)		(18)
Aandelen	1.621		1.621	5.019		5.019
<i>Vastrentende waarden</i>						
Obligaties	318		318	(358)		(358)
Hypothecaire leningen	(86)		(86)	640		640
Leningen op schuldbekentenis	-		-			-
Deposito's	-		-			-
Overige vastrentende waarden	-		-			-
<i>Derivaten</i>						
Derivaten	-		-			-
<i>Overige beleggingen</i>						
Overige beleggingen	23		23	1.777		1.777
<i>Subtotaal opbrengsten portefeuille</i>	<i>1.876</i>	<i>-</i>	<i>1.876</i>	<i>7.060</i>	<i>-</i>	<i>7.060</i>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	119.929	92.748	27.181	72.282	60.101	12.181
Totaal kasstroom	119.937	114.255	5.682	72.311	74.643	(2.332)
Liquide middelen						
Stand per begin boekjaar	1.781			4.113		
Stand per einde boekjaar	7.463			1.781		
Afname/toename	5.682			(2.332)		

In het kasstroomoverzicht is de mutatie van de overige vorderingen en de overige schulden inzake de beleggingsrubriek voor zowel het boekjaar als vorig boekjaar verwerkt in de opbrengsten portefeuille. De liquide middelen inzake de beleggingsrubriek zijn onder de betreffende beleggingsrubriek opgenomen. De kosten vermogensbeheer worden opgenomen bij de betreffende rubriek en in mindering gebracht op de kasstroom uit opbrengsten portefeuille.

6.1 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die nadere informatie geven op de feitelijke situatie per balansdatum.

6.2 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Vroegpensioenfonds Technische Groothandel te Amsterdam is aan Towers Watson B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het verslagjaar 2010.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. In overeenstemming met de richtlijn 'Samenwerking tussen accountant en actuaaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen' heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- ▶ heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld; en
- ▶ heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort. Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132.

De vermogenspositie van Stichting Vroegpensioenfonds Technische Groothandel is naar mijn mening niet voldoende, vanwege het reservetekort.

Amstelveen, 24 mei 2011

B. den Hartog AAG
Verbonden aan Towers Watson B.V.

6.3 Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Het bestuur van Stichting Vroegpensioenfonds Technische Groothandel

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2010 van Stichting Vroegpensioenfonds Technische Groothandel te Utrecht gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2010 en de staat van baten en lasten over 2010 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het verslag van het bestuur, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Vroegpensioenfonds Technische Groothandel per 31 december 2010 en van het resultaat over 2010 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het verslag van het bestuur, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het verslag van het bestuur, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 29 juni 2011
KPMG ACCOUNTANTS N.V.

J.P. Faber RA